

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Σχ. 1.8 Γενική άποψη ατμοηλεκτρικού σταθμού στη Μεγαλόπολη.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

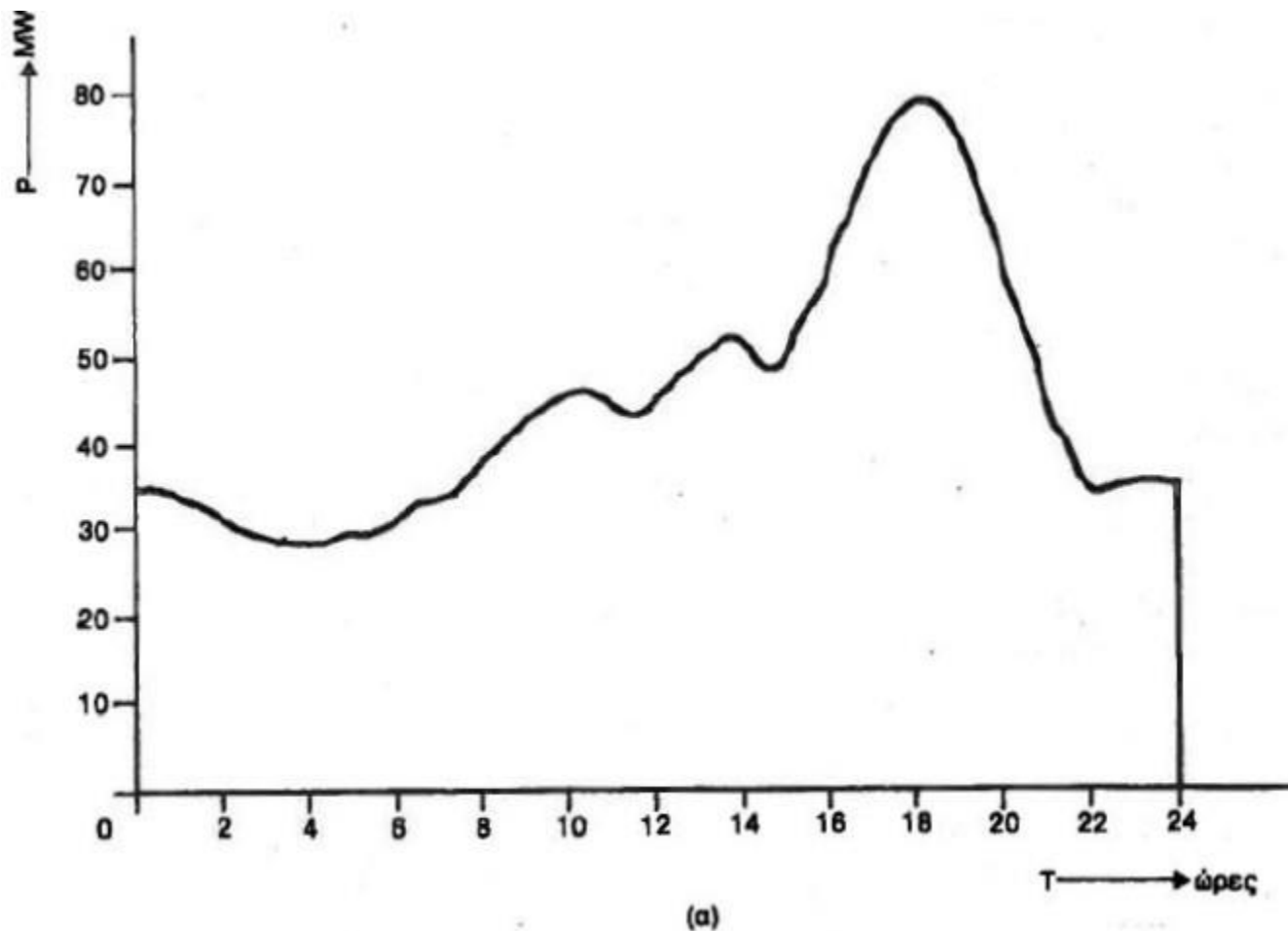
ΒΑΣΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ:

ΑΗΣ ΣΥΜΒΑΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ με ΠΑΛΑΙΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

Θερμοηλεκτρικές μονάδες με καύσιμο **λιγνίτη**

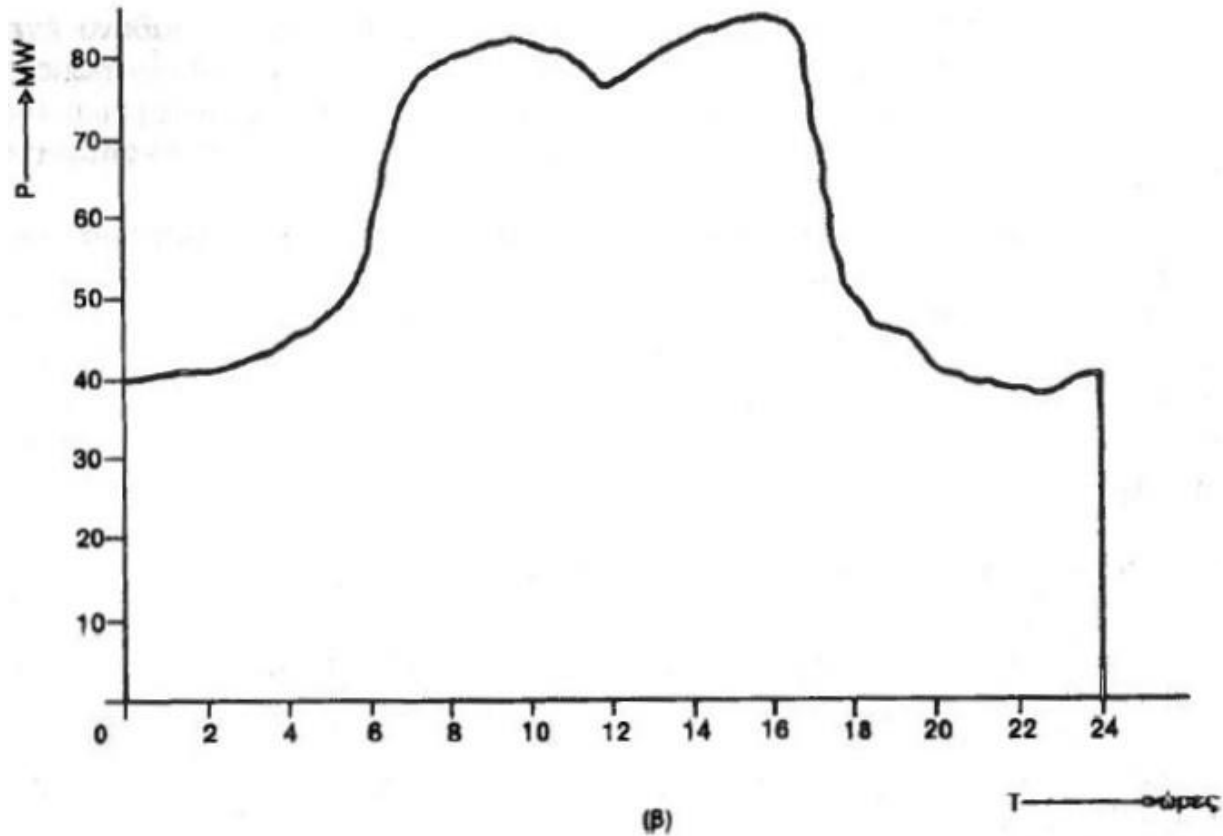
Εκπομπές ατμοσφαιρικών ρύπων	
σε kg/MWh	Παλαιά λιγνιτική
Σωματίδια	1
NO _x	2,3
SO ₂	2,8
CO ₂	1390

ΦΟΡΤΙΑ: Χρονολογικές καμπύλες φορτίου

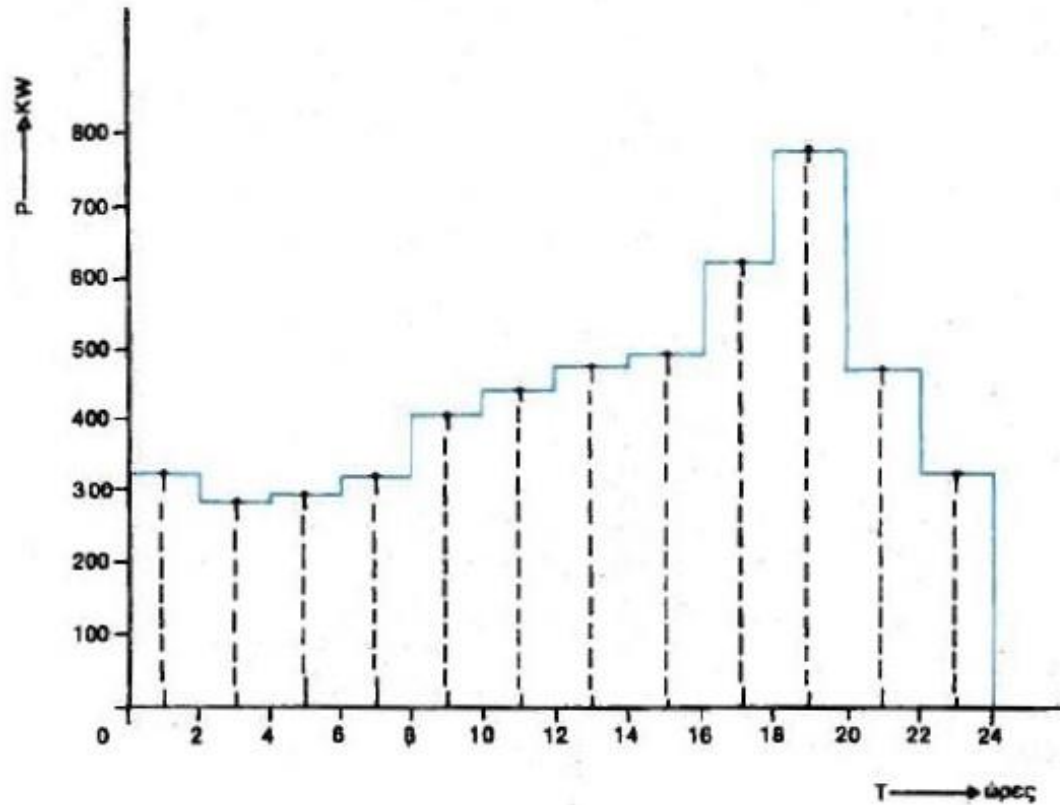
Σχ. 3.2.α. Η ημερήσια χρονολογική καμπύλη φορτίου μιας μικρής πόλης.

Χρονολογικές καμπύλες φορτίου

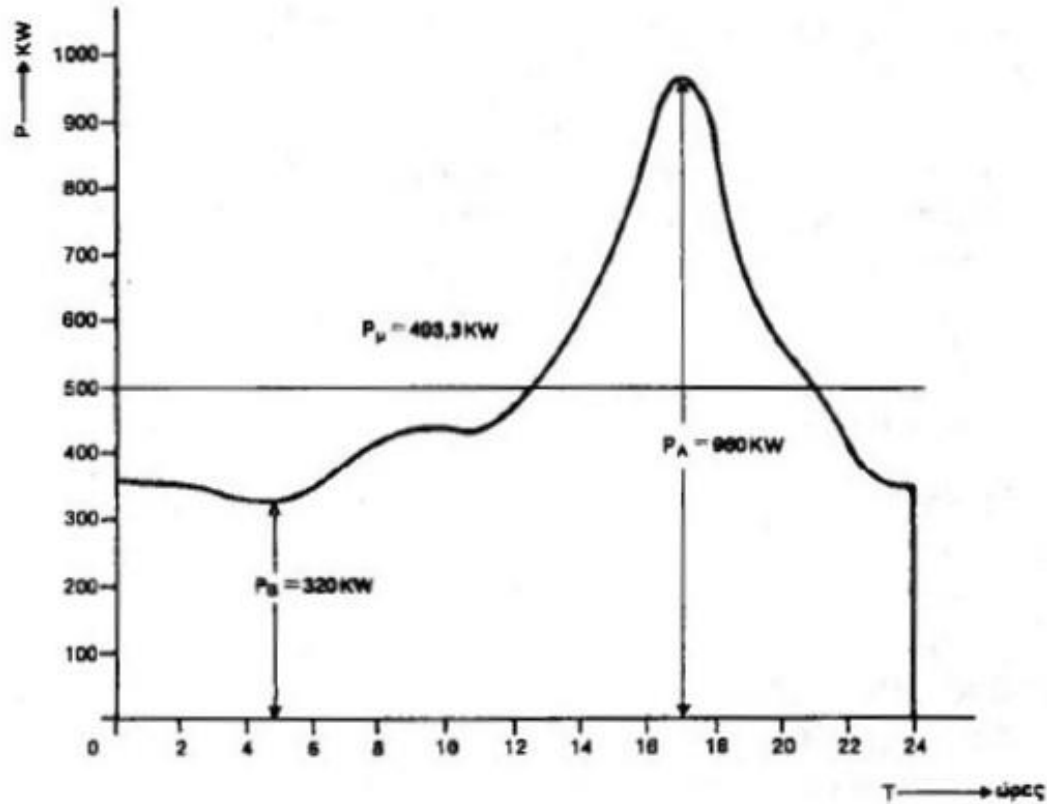
Σχ. 3.2.β. Η ημερήσια χρονολογική καμπύλη φορτίου για βιομηχανικό φορτίο.

Χρονολογικές καμπύλες φορτίου

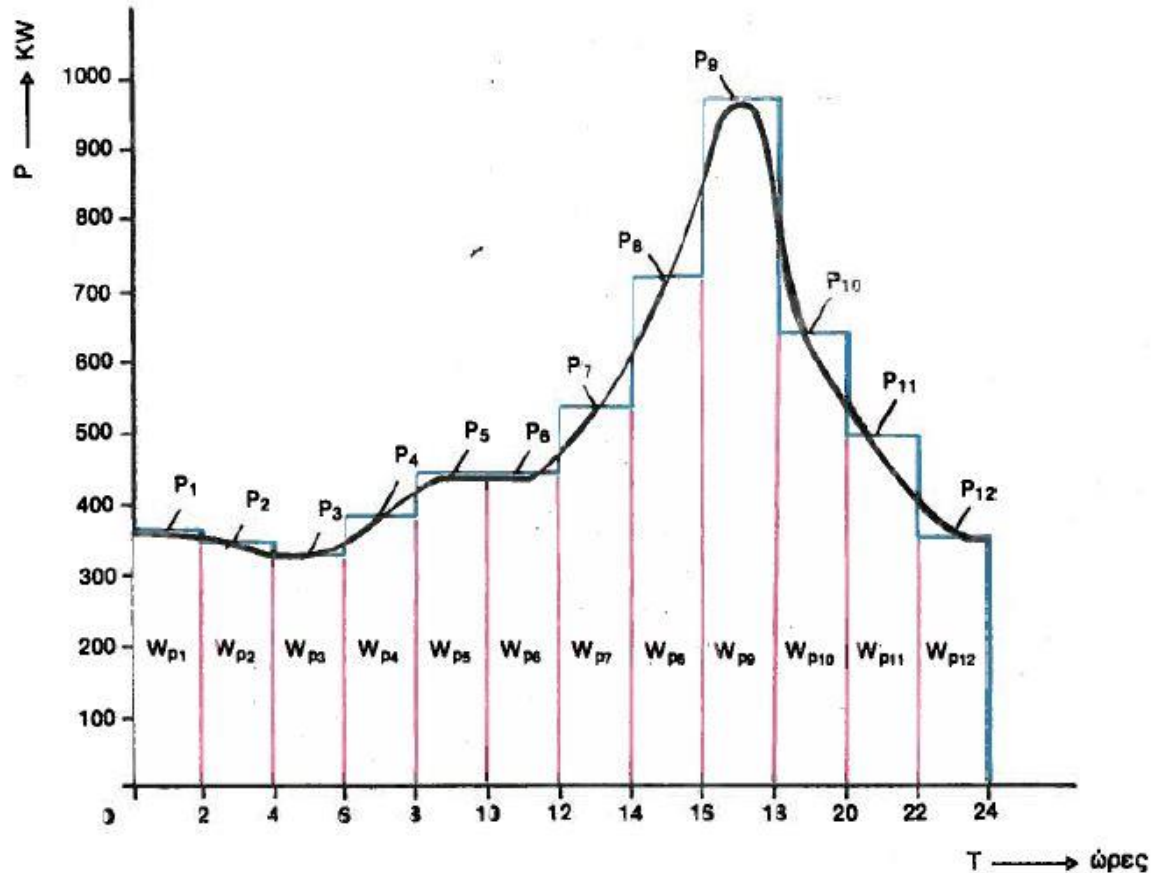
Σχ. 3.3. Ημερήσιο χρονολογικό ιστόγραμμα φορτίου. (Η διάρκεια μεταξύ δύο διαδοχικών μετρήσεων του φορτίου είναι 2 ώρες).

Χρονολογικές καμπύλες φορτίου

Σχ. 3.4. Ημερήσια χρονολογική καμπύλη φορτίου.

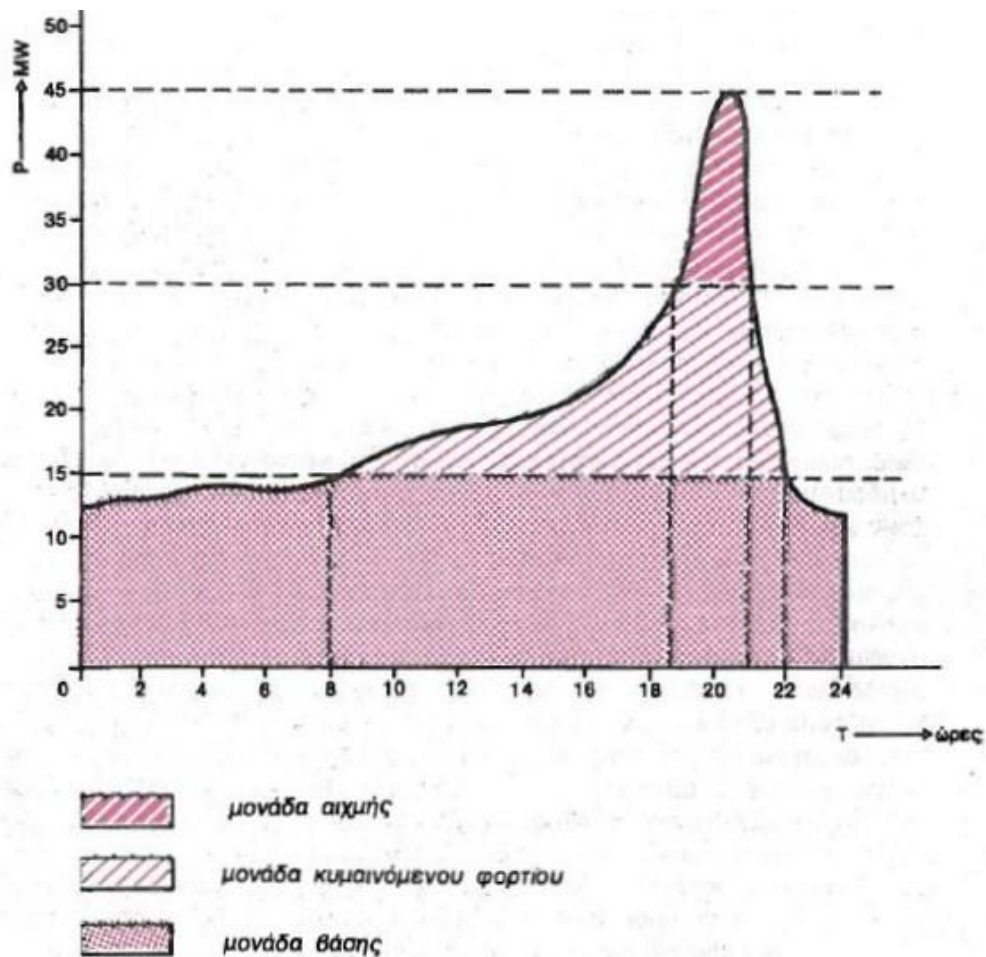
Χρονολογικές καμπύλες φορτίου

Σχ. 3.5. Το χρονολογικό διάγραμμα φορτίου της καμπύλης του σχήματος 3.4.

Διαλέξεις μαθήματος: “Εισαγωγή στα ΣΗΕ”

Κατανομή φορτίου

Σχ. 3.6. Κατανομή του ημερήσιου φορτίου στις μονάδες ενός σταθμού παραγωγής.

Ο θερμικός κύκλος των ΑΗΣ

Κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας $E = \int_0^{T_o} P(t) dt$

Μέγιστο φορτίο (αιχμή) P_{max}

Μέσο φορτίο $P_m = \frac{E}{T_o}$

Ελάχιστο φορτίο (βάση) P_{min}

Ιδεατή διάρκεια $T_m = \frac{E}{P_{max}}$

Συντελεστής ομοιομορφίας $m_o = \frac{P_{min}}{P_{max}}$

Συντελεστής φόρτισης $m = \frac{E}{P_{max} \cdot T_o} = \frac{P_m}{P_{max}} = \frac{T_m}{T_o}$

Ο θερμικός κύκλος των ΑΗΣ

---

*Πως παράγεται η ηλεκτρική ενέργεια στους
ατμοηλεκτρικούς σταθμούς;*

Ο **κύκλος του Rankine** αξιοποιείται στη λειτουργία των
ατμοηλεκτρικών σταθμών. Περιλαμβάνει:

- υπέρθερμο ατμό, που εκτονώνεται στο στρόβιλο
- ψύξη στο ψυγείο

Ενδιάμεσα πραγματοποιείται:

- τροφοδοσία θερμού νερού
- αναθέρμανση ατμού

Ο θερμικός κύκλος των ΑΗΣ

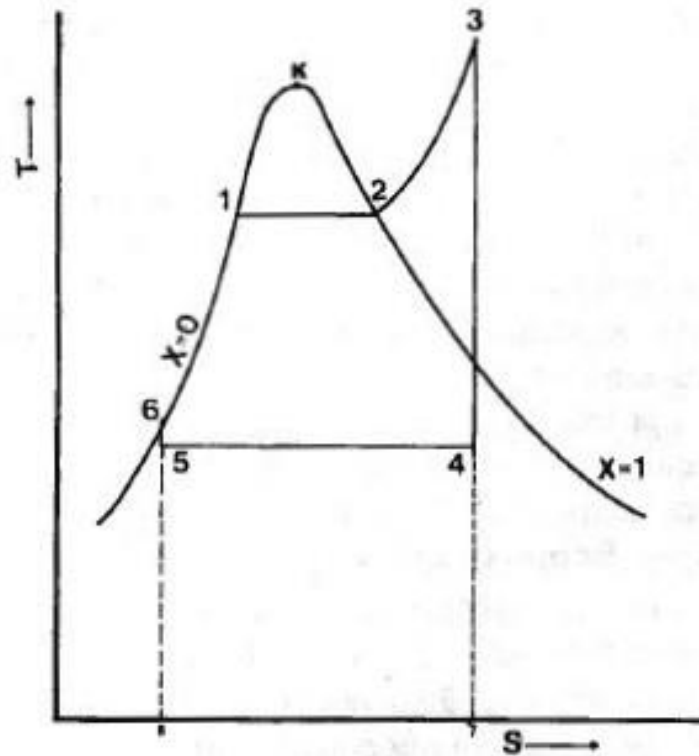
Πως αυξάνεται η απόδοση και πως μειώνεται το κόστος στους ατμοηλεκτρικούς σταθμούς;

Βελτίωση στο εμβαδόν του **κύκλου του Rankine**

Αύξηση της θερμικής απόδοσης επιτυγχάνεται με τη χρήση ατμού στην υψηλότερη δυνατή **πίεση και θερμοκρασία** καθώς και με **μείωση των θερμικών απωλειών στο ψυγείο**.

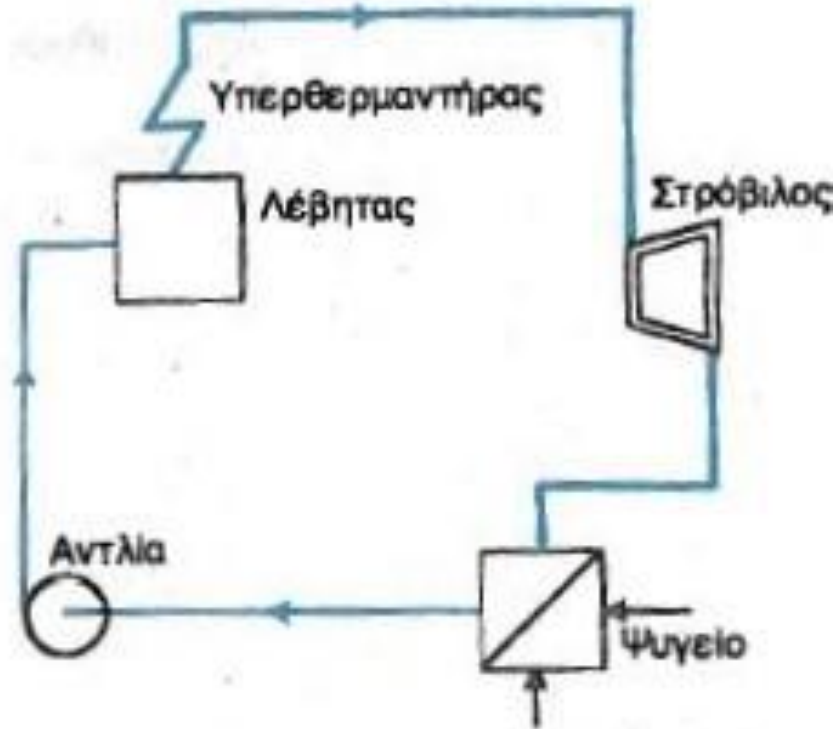
Το **κόστος ελαττώνεται** όσο αυξάνεται το μέγεθος των στροβίλων, γι' αυτό κατασκευάζονται σήμερα στρόβιλοι 500 MW και μεγαλύτεροι.

Ο θερμικός κύκλος των ΑΗΣ

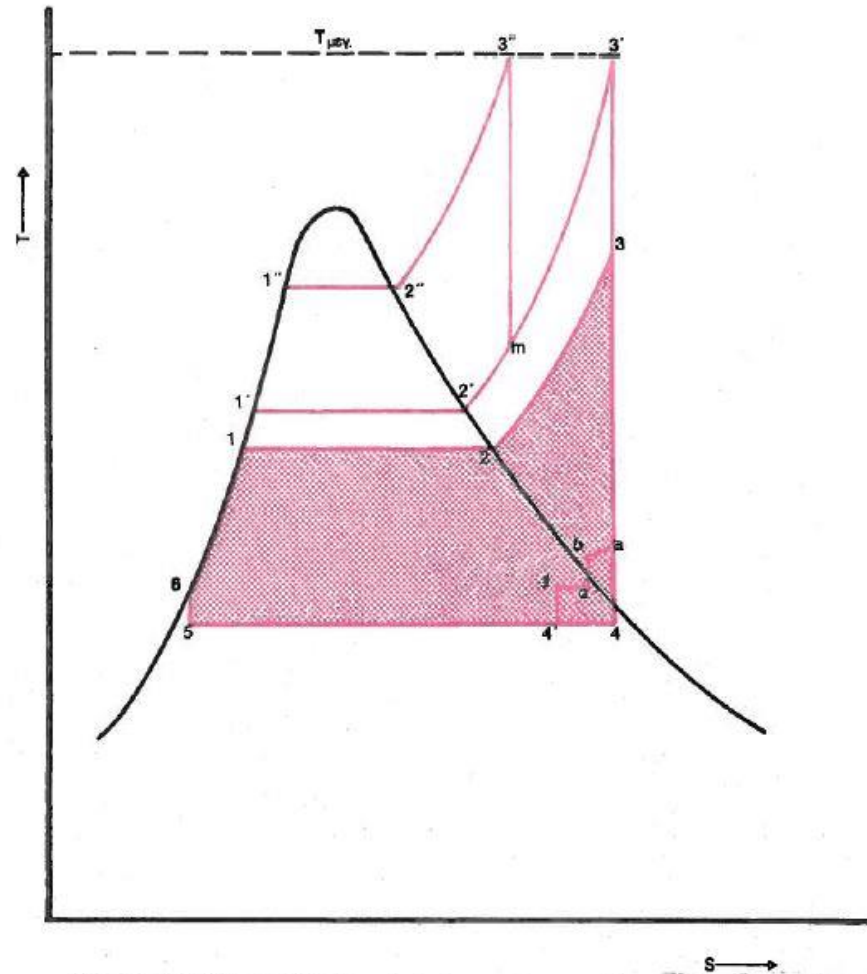
Σχ. 3.8. Θερμικός κύκλος ατμοηλεκτρικού εργοστασίου (Clausius-Rankine).

Ο θερμικός κύκλος των ΑΗΣ

Σχ. 3.9. Θερμικό κύκλωμα ατμοηλεκτρικού σταθμού.

Ο θερμικός κύκλος των ΑΗΣ

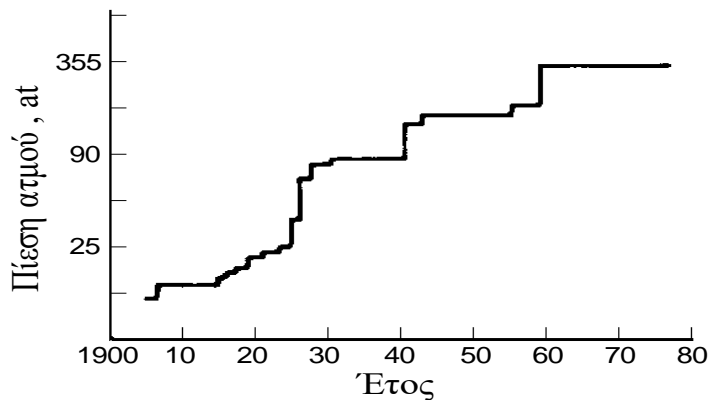

Σχ. 3.10. Εξέλιξη του θερμικού κύκλου ενός ατμοηλεκτρικού εργοστασίου.

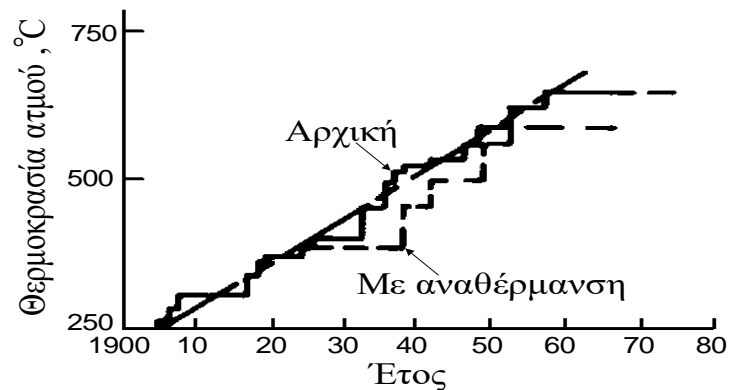
Διαλέξεις μαθήματος: “Εισαγωγή στα ΣΗΕ”

Ο θερμικός κύκλος των ΑΗΣ

Παρά τη συνεχή βελτίωση των υλικών και της σχεδίασης των λεβήτων, η φύση του θερμικού κύκλου είναι τέτοια, ώστε η απόδοση είναι σχετικά μικρή:
περίπου 40% για τις μεγάλες μονάδες.

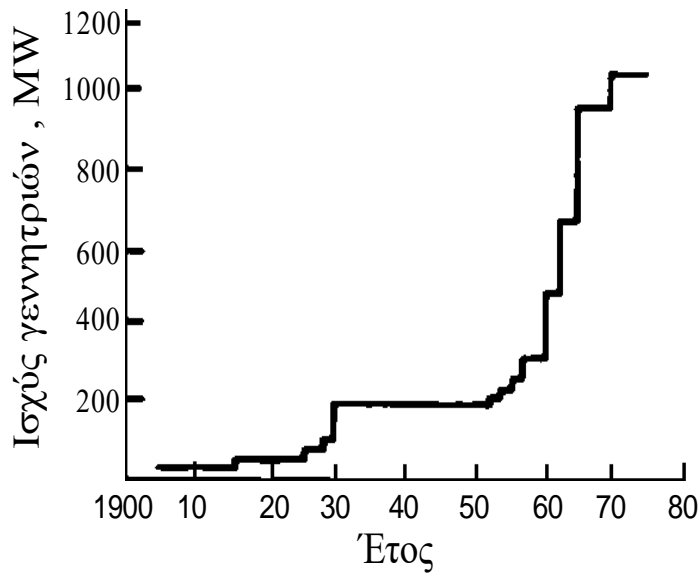

Σχ. 1.4 Η επιτευχθείσα μέγιστη πίεση ατμού με το χρόνο.

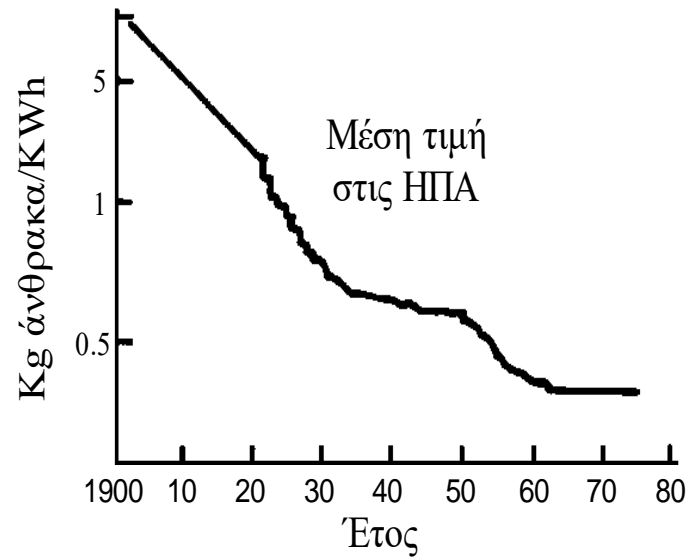

Σχ. 1.5 Η επιτευχθείσα μέγιστη θερμοκρασία ατμού με το χρόνο.

Ο θερμικός κύκλος των ΑΗΣ

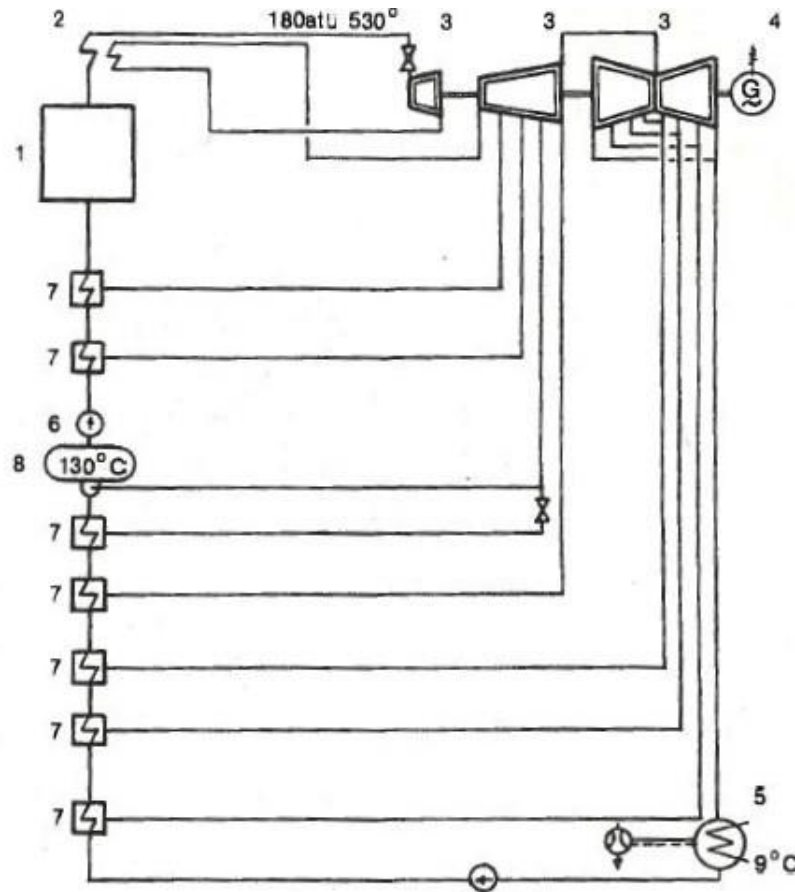
Σχ.1.6 Η επιτευχθείσα μέγιστη ισχύς στροβιλογεννήτριας με το χρόνο.

Σχ.1.7 Μέσο βάρος άνθρακα για την παραγωγή μιας kWh στις Η.Π.Α.

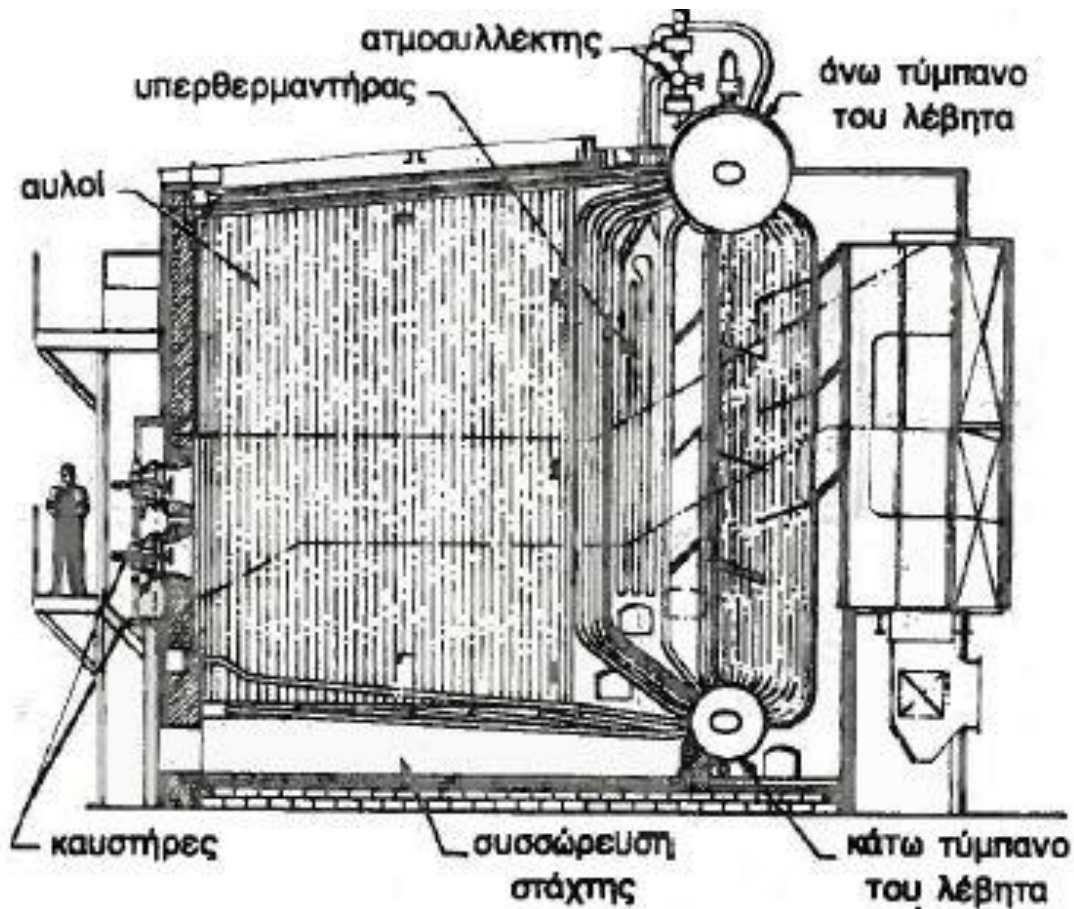

Ο θερμικός κύκλος των ΑΗΣ

Σχ. 3.11. Θερμικό κύκλωμα σύγχρονου ατμοηλεκτρικού σταθμού. 1.Λέβητας, 2.Υπερθερμαντήρας, 3.Στρόβιλος, 4.Γεννήτρια, 5.Ψυγείο, 6.Αντλία, 7.Προθερμαντήρας, 8.Απαερωτής.

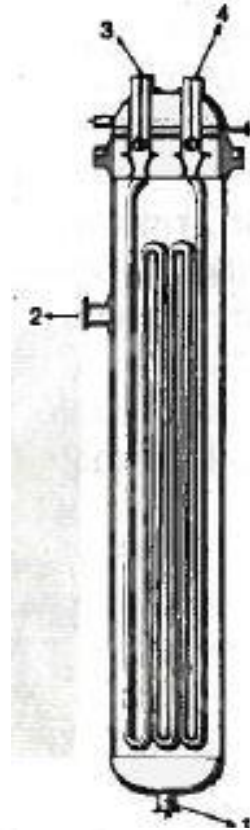
Ο θερμικός κύκλος των ΑΗΣ

Σχ. 3.12. Λέβητας για την παραγωγή ατμού.

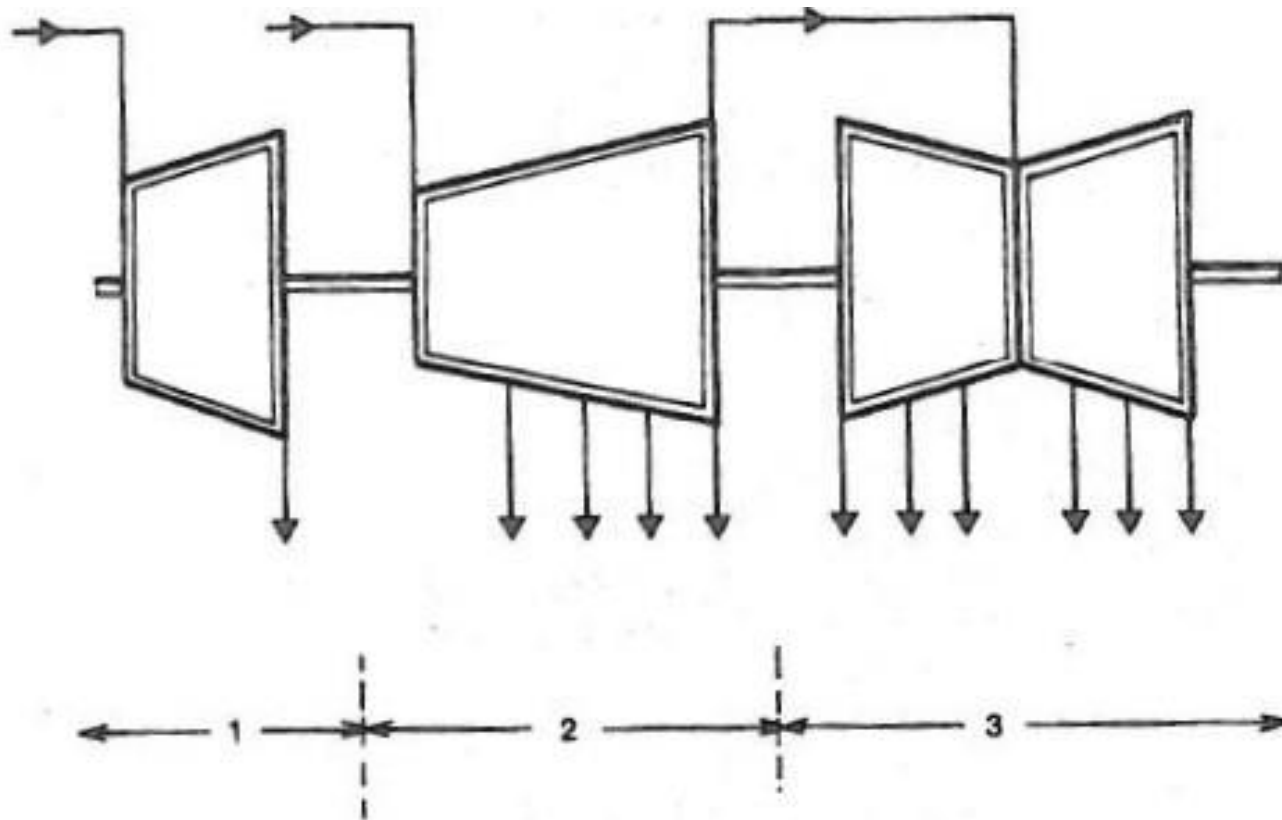
Ο θερμικός κύκλος των ΑΗΣ

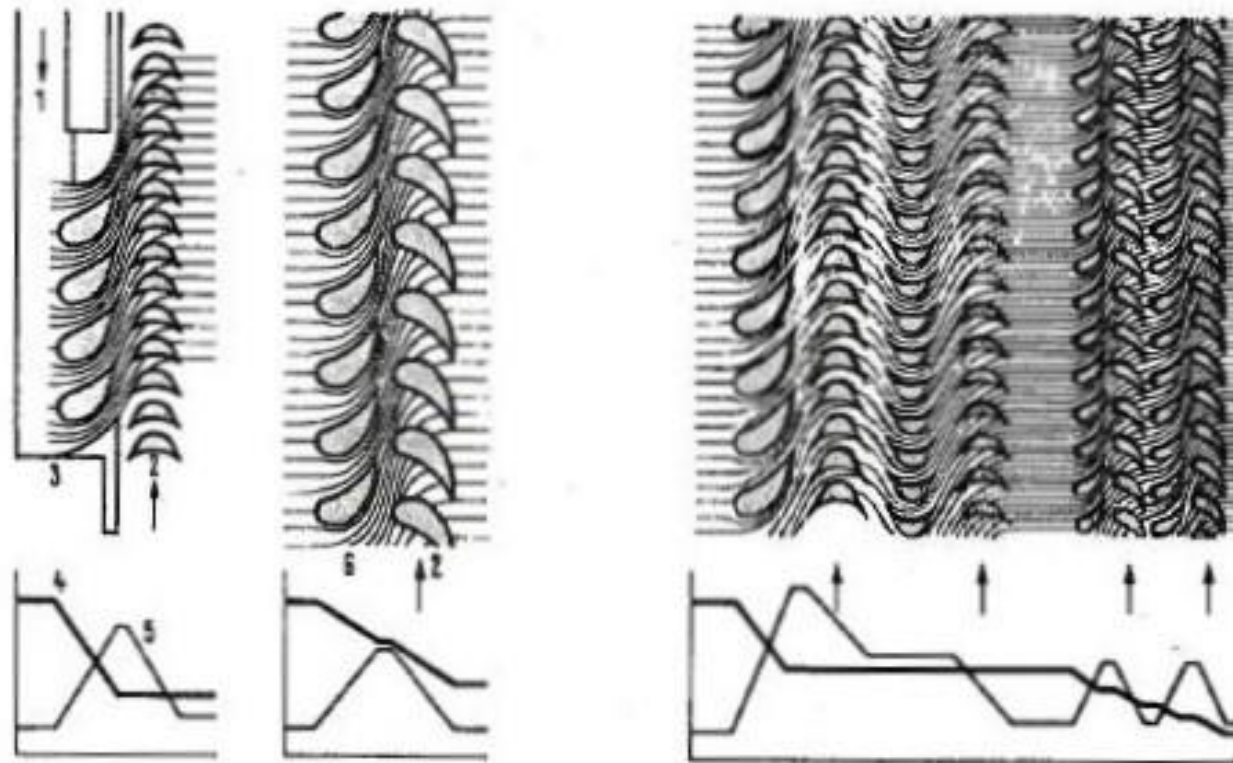
Σχ. 3.13. Προθερμαντήρας υψηλής πίεσης. 1 = εξαγωγή συμπυκνωμάτων, 2 = εισαγωγή του ατμού, 3 = εξαγωγή του νερού, 4 = εισαγωγή του νερού.

Ο θερμικός κύκλος των ΑΗΣ

Σχ. 3.14. Στρόβιλος πολλών βαθμίδων με ενδιάμεσες απομαστεύσεις.
1: Τμήμα υψηλής πίεσης
2: Τμήμα μέσης πίεσης
3: Τμήμα χαμηλής πίεσης.

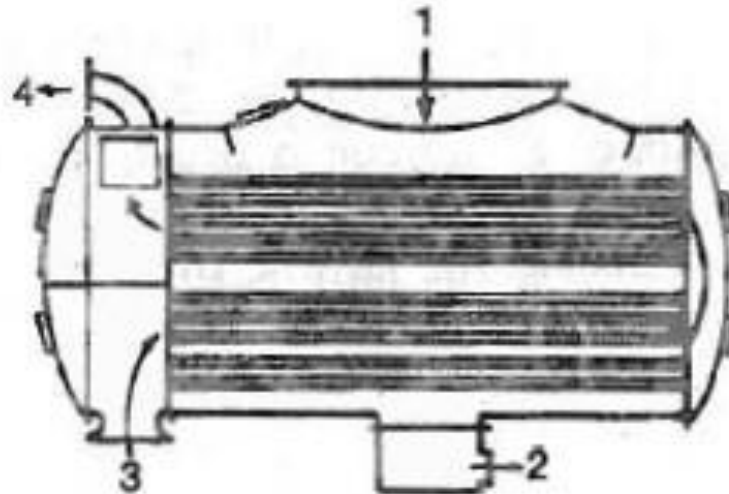
Ο θερμικός κύκλος των ΑΗΣ

Σχ. 3.16. α) Στρόβιλος δράσης
β) Στρόβιλος αντίδρασης
γ) Σύνθετος στρόβιλος
όπου: 1: είσοδος ατμού, 2: κινούμενα πτερύγια, 3: πτερύγια στο-
μίου, 4: πίεση ατμού, 5: ταχύτητα ατμού, 6: ακίνητα πτερύγια.

Ο θερμικός κύκλος των ΑΗΣ

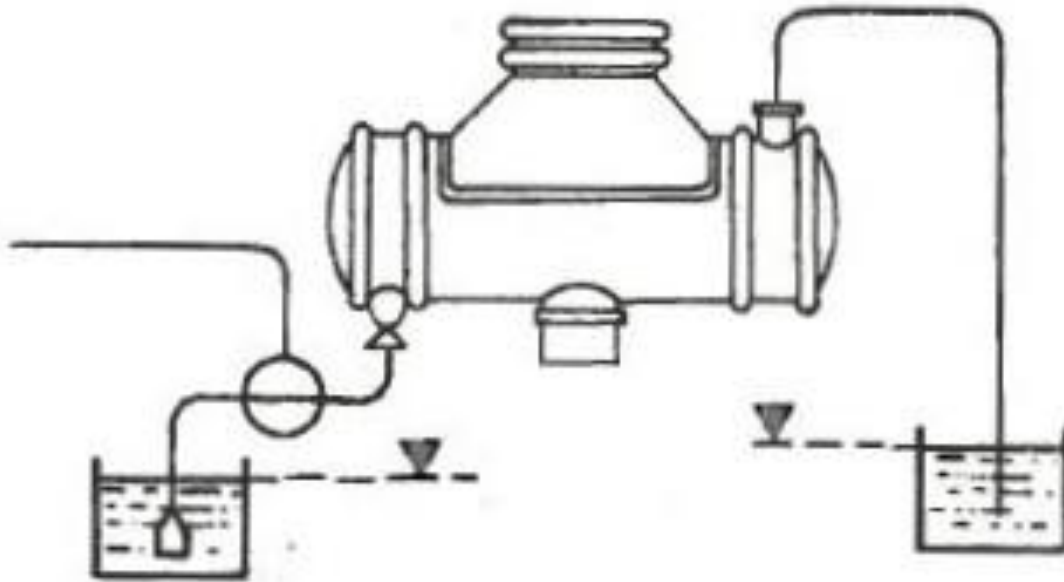

Σχ. 3.17. Ψυγείο νερού.

1: είσοδος ατμού, 2: έξοδος συμπυκνώματος, 3: είσοδος νερού ψύξης, 4: έξοδος νερού ψύξης.

Ο θερμικός κύκλος των ΑΗΣ

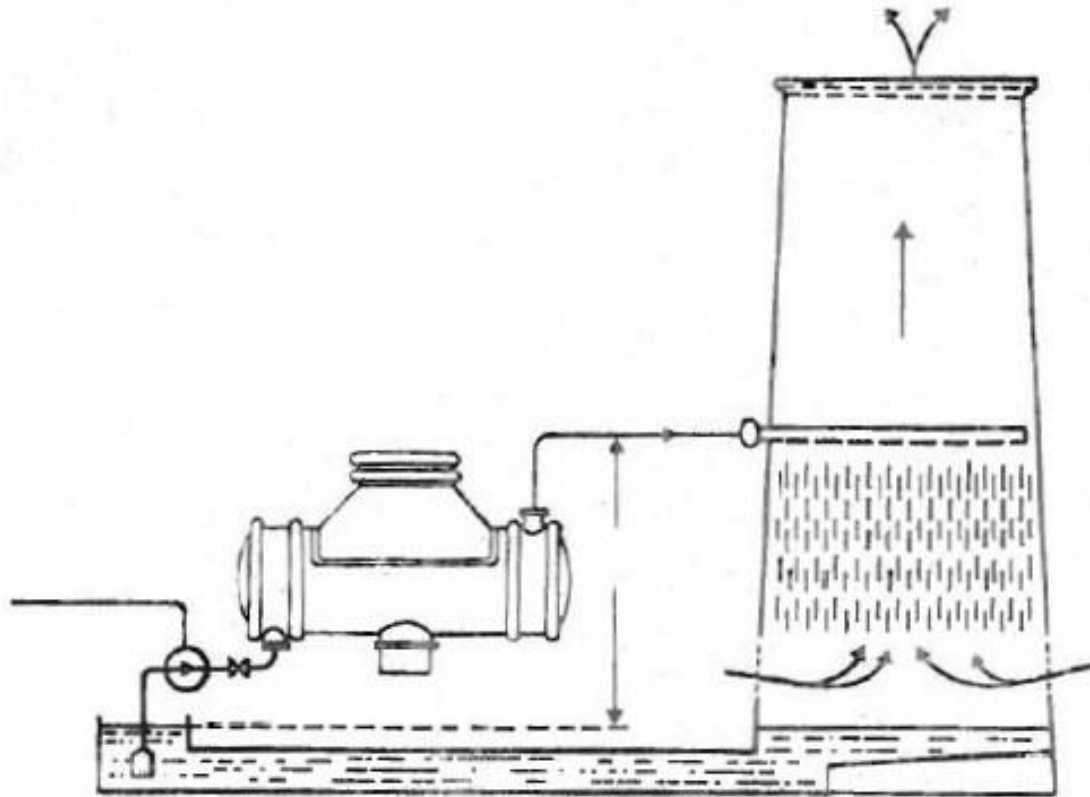

Σχ. 3.18. Ψυγείο Ατμοηλεκτρικού σταθμού συνεχούς ροής.

Ο θερμικός κύκλος των ΑΗΣ

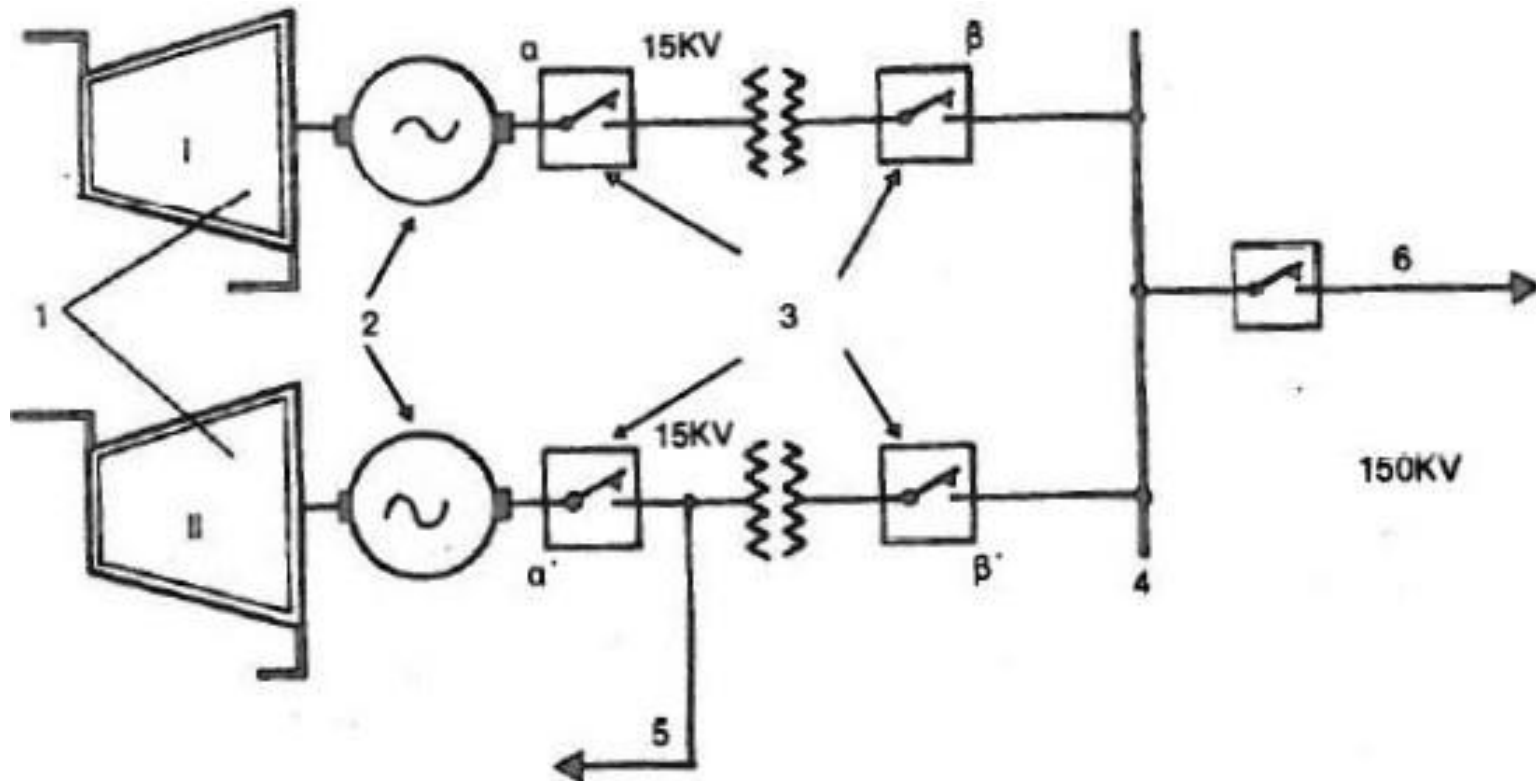

Σχ. 3.19. Ψυγείο Ατμοηλεκτρικού σταθμού με πύργο ψύξης.

Το ηλεκτρολογικό μέρος των ΑΗΣ

Σχ. 3.20. Το ηλεκτρολογικό μέρος ενός ατμοηλεκτρικού σταθμού.
1: Στρόβιλοι 2: Γεννήτριες 3: Αυτόματοι διακόπτες 4: Ζυγοί παραλληλισμού 5: Εσωτερική κατανάλωση 6: Γραμμή μεταφοράς.

Συμπαραγωγή ΣΗΘ

- Συμπαραγωγή είναι η παραγωγή δύο ή περισσότερων μορφών χρήσιμης ενέργειας στο πλαίσιο μίας μόνο διαδικασίας.
- Στις περισσότερες εφαρμογές η χημική ενέργεια του καυσίμου μετατρέπεται σε μηχανική και θερμική (ΣΗΘ ή CHP).
- Η μηχανική ενέργεια χρησιμοποιείται για την παραγωγή ηλεκτρισμού και η θερμική για την παραγωγή ατμού, θερμού αέρα ή νερού.
- Ανάλογα με το αν η βιομηχανική μονάδα έχει μεγαλύτερες ανάγκες σε θερμότητα ή σε ρεύμα μπορεί να παράγεται πρώτα ηλεκτρισμός και στη συνέχεια η θερμότητα που αλλιώς θα αποβαλλόταν να αξιοποιείται, ή αντίστροφα.

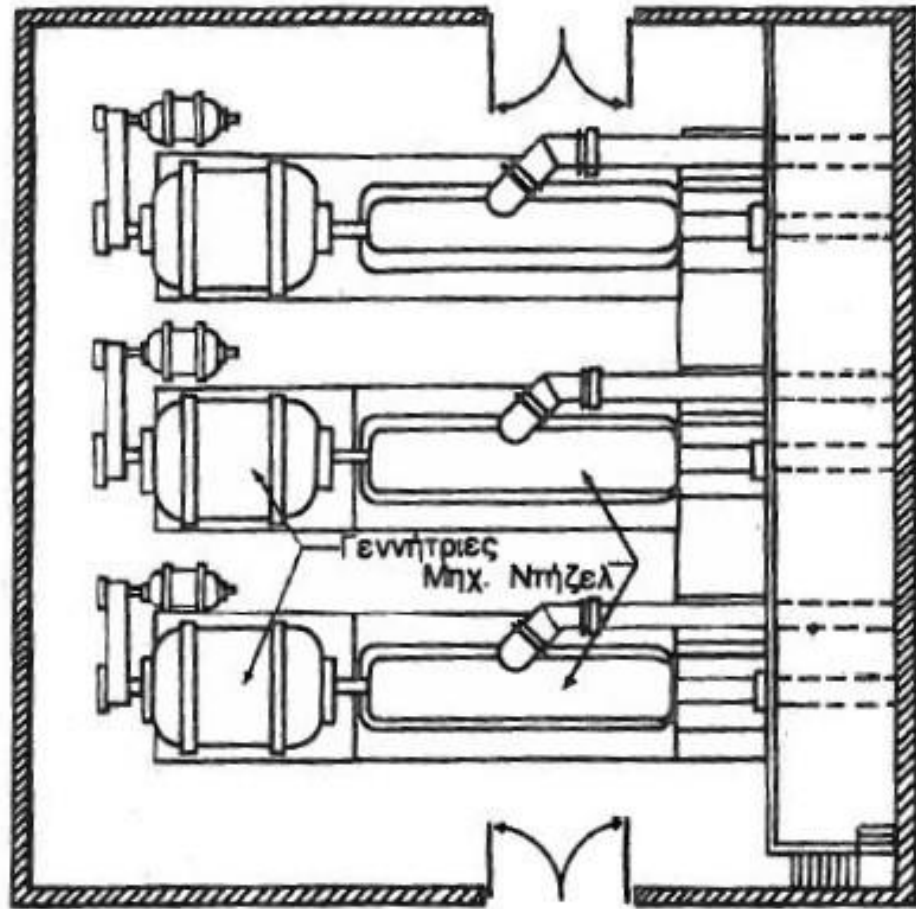
ΣΗΘΥΑ

ΣΗΘΥΑ: Συμπαραγωγή Ηλεκτρισμού και Θερμότητας
Υψηλής Αποδοτικότητας

εννοείται η συμπαραγωγή με αποδοτικότητα
τουλάχιστον 10% (επιπλέον), καθώς και η
συμπαραγωγή από μονάδες μικρής (≤ 1 MW) και
πολύ μικρής (≤ 50 kW) κλίμακας που εξασφαλίζει
την εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας
ανεξαρτήτως αποδοτικότητας

Παραγωγή με ντηζελογεννήτριες

Σχ. 3.28. Τυπική διάταξη σταθμού με ντηζελοκινητήρες.

Διαλέξεις μαθήματος: “Εισαγωγή στα ΣΗΕ”

Αεριοστροβιλικοί Σταθμοί

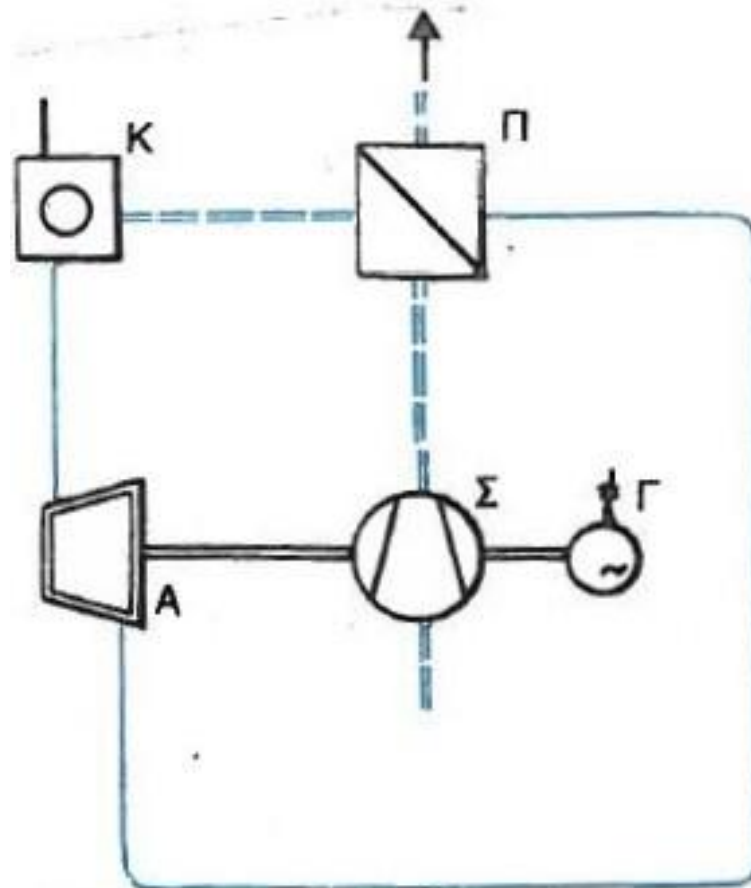
- Οι αεριοστροβιλικές μονάδες αποτελούνται από ένα **θάλαμο καύσης** (850°C) του οποίου τα αέρια καύσης στρέφουν ένα **στρόβιλο**, που κινεί τη γεννήτρια, και έχουν ενδιάμεσα ένα **συμπιεστή** (10 bar), που κινείται επίσης από το στρόβιλο.
- Τα θερμά αέρια και μετά τη χρήση τους διατηρούν **σημαντική θερμική ενέργεια** (600°C). Η απώλεια αυτής της ενέργειας μαζί με την ενέργεια που χρησιμοποιείται στο συμπιεστή, μειώνουν το συντελεστή απόδοσης της μονάδας στο **25-30%**.

Αεριοστροβιλικοί Σταθμοί

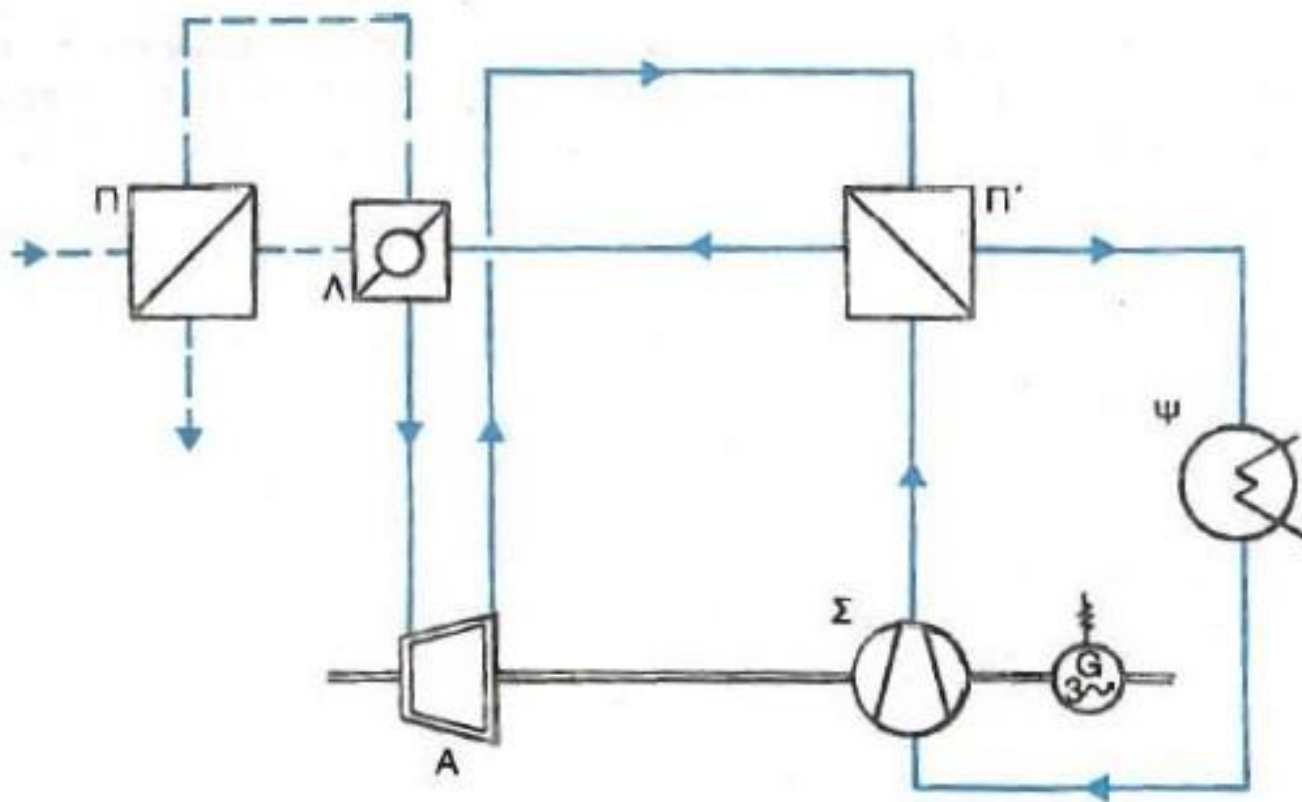
- Σε κανονική λειτουργία οι αεριοστροβιλικοί σταθμοί είναι **αντιοικονομικοί** συγκρινόμενοι με τους ατμοηλεκτρικούς σταθμούς.
- Η χρησιμότητά τους όμως οφείλεται στην ικανότητα που έχουν για **γρήγορη εκκίνηση και ανάληψη φορτίου**, που είναι περίπου 4 λεπτά, γι αυτό τροφοδοτούν τις αιχμές φορτίου.

Αεριοστρόβιλοι

Σχ. 3.29. Κύκλωμα αεριοστροβίλου ανοικτού κυκλώματος.

Αεριοστρόβιλοι

Σχ. 3.30. Κύκλωμα αεριοστρόβιλου κλειστού κυκλώματος (με γαλάζιο χρώμα σημειώνεται ο κλειστός βρόχος).

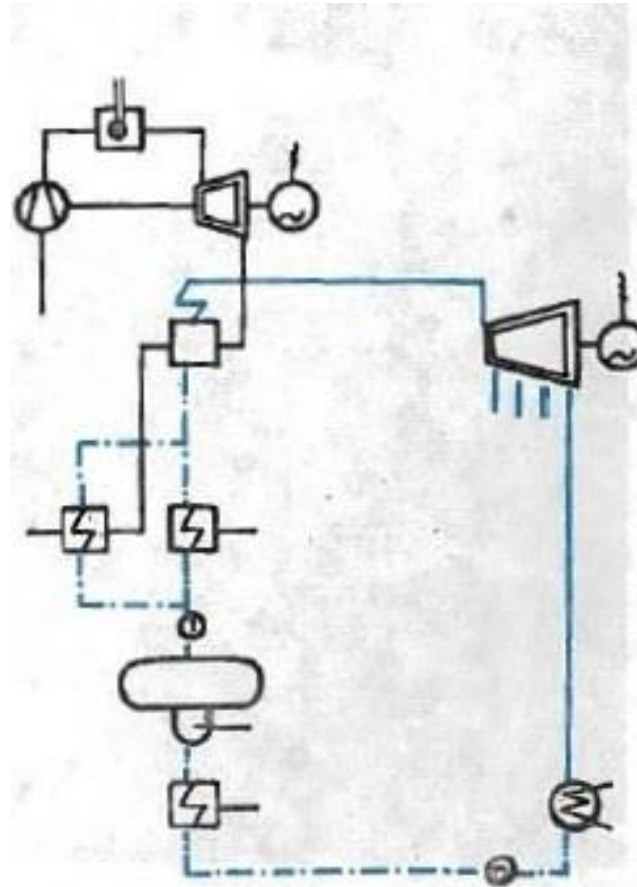

Σταθμοί συνδυασμένου κύκλου

- Σε αυτούς, τα θερμά αέρια από την έξοδο των αεριοστρόβιλων, διοχετεύονται σε ειδικούς λέβητες **ανάκτησης θερμότητας** για την παραγωγή ατμού, που χρησιμοποιείται στη συνέχεια από **ατμοστρόβιλο**.
- Ο συνολικός **βαθμός απόδοσης** του σταθμού φτάνει το **60%**, υψηλότερος του 40% των μεγάλων ατμοηλεκτρικών σταθμών
- Χωρίς την απαίτηση για πολύ μεγάλες μονάδες, το **κόστος κατασκευής** επιβαρύνεται περίπου 35% του κόστους κατασκευής των ατμοηλεκτρικών σταθμών.

Σταθμοί συνδυασμένου κύκλου

Σχ. 3.32. Συνδυασμένο κύκλωμα αεριοστροβίλου και ατμοστροβίλου.

ΑΙΟΛΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Είναι η πιο **διαδεδομένη** από τις ανανεώσιμες πηγές
Η Αιολική Ενέργεια μπορεί να συνεισφέρει σημαντικά
στη μείωση ρύπων στην ατμόσφαιρα.

Κάθε μεγάλη ανεμογεννήτρια περ. 2 MW αποτρέπει:

2 X 3,2 ton σωματίδια

5 ton NO_x

6,1 ton SO₂

3050 ton CO₂

Μειονεκτήματα: Θόρυβος (ελάχιστη απόσταση 350-500m)

Θάνατοι πουλιών: Λιγότεροι από έναν αυτοκινητόδρομο

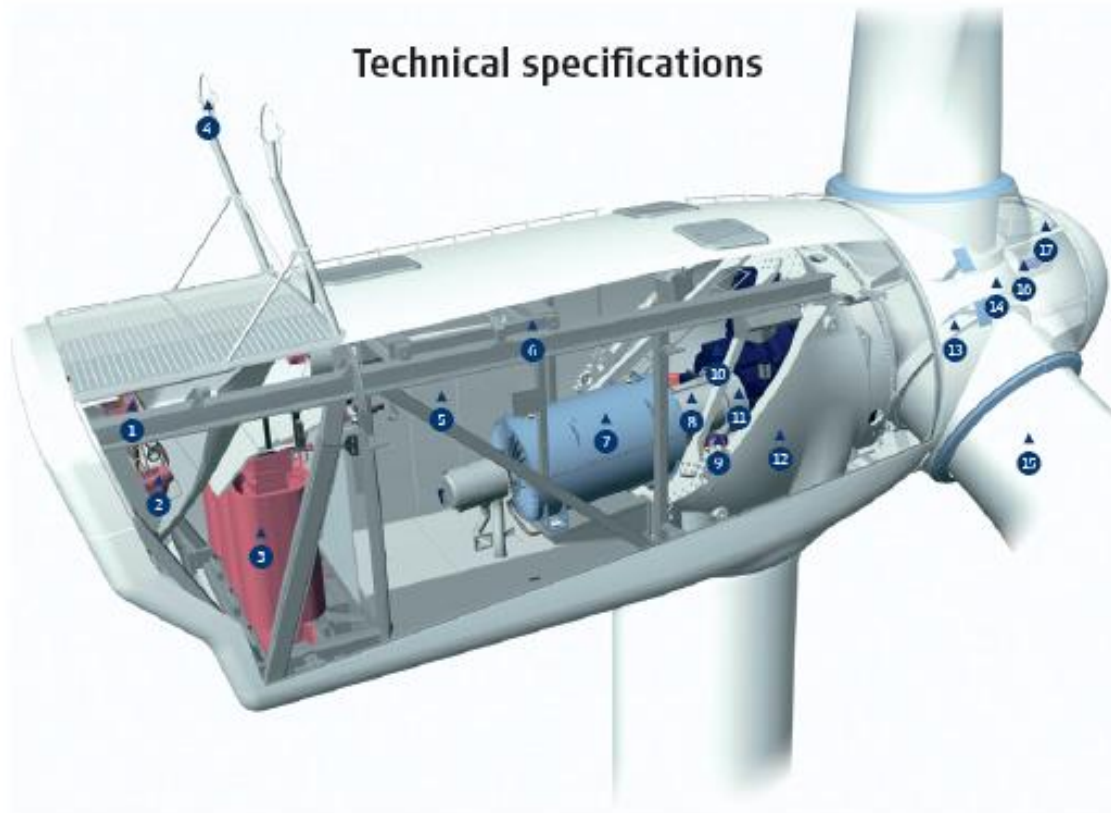
Αισθητικά προβλήματα: Απαιτεί κομψή σχεδίαση

Ηλεκτρομαγνητική ανάκλαση & παρεμβολή: Ραδιόφωνο, TV

ΑΙΟΛΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΜΕΤΑΒΛΗΤΩΝ ΣΤΡΟΦΩΝ

1 Oil cooler

2 Water cooler for generator

3 High voltage transformer

4 Ultrasonic wind sensors

5 VMP-Top controller with converter

6 Service crane

7 OptiSpeed® generator

8 Composite disc coupling

9 Yaw gears

10 Gearbox

11 Mechanical disc brake

12 Machine foundation

13 Blade bearing

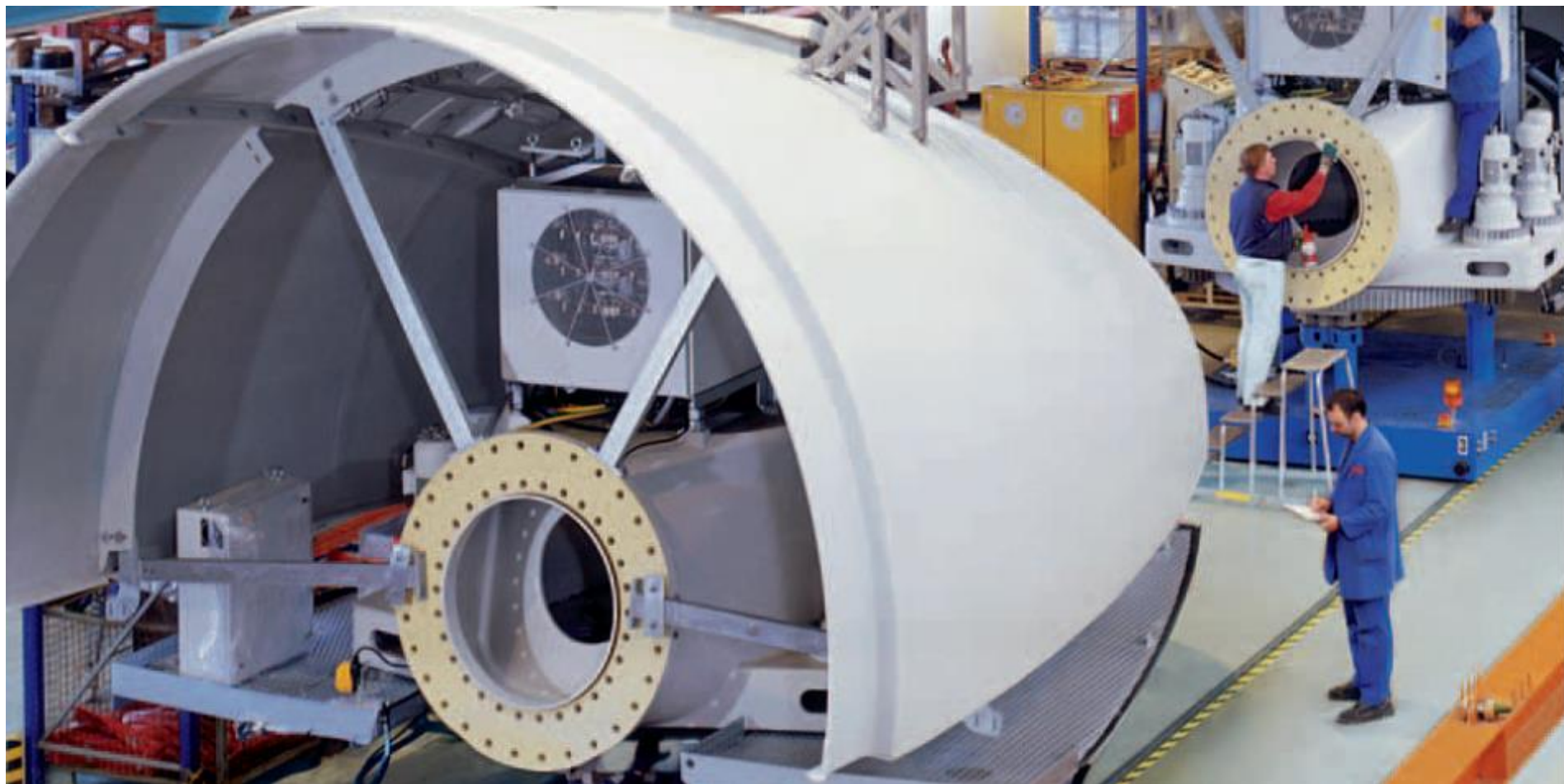
14 Blade hub

15 Blade

16 Pitch cylinder

17 Hub controller

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ

ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ ΑΝΕΜΟΓΕΝΝΗΤΡΙΑΣ

ΑΙΟΛΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

ΥΠΕΡΑΚΤΙΑ ΑΙΟΛΙΚΑ ΠΑΡΚΑ

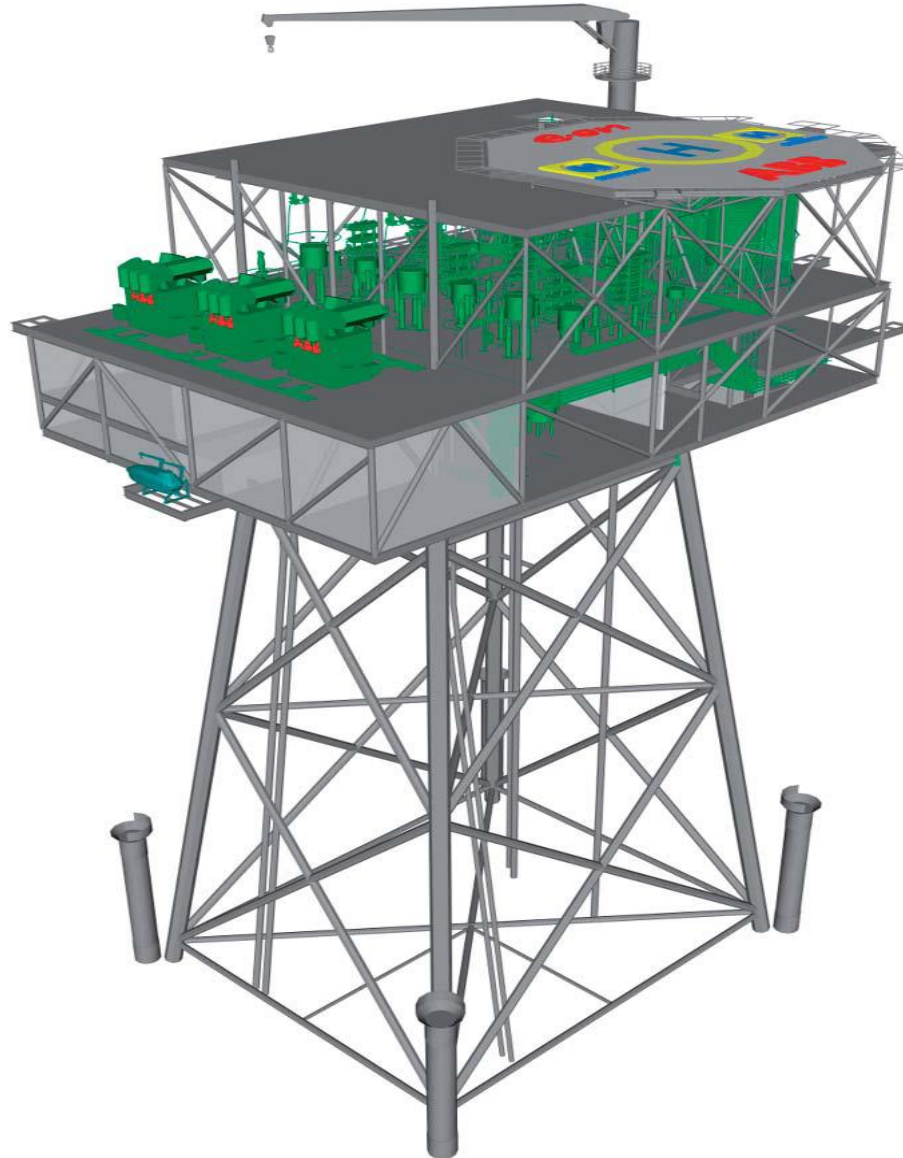
Το μεγαλύτερο υπεράκτιο αιολικό πάρκο 400MW στη Βόρεια Θάλασσα

Main data	
Commissioning year:	2009
Power rating:	400 MW
No of circuits:	1
AC Voltage:	170 kV (offshore), 380 kV (Diele)
DC Voltage:	±150 kV
Length of DC underground cable:	2 x 75 km
Length of DC submarine cable:	2 x 128 km
Main reason for choosing HVDC Light:	Length of land and sea cables.

Το σύστημα αποτελείται από 80 ανεμογεννήτριες των 5 MW τοποθετημένες 130 km από τις ακτές της Γερμανίας στη Β. Θάλασσα.

AC/DC ΚΟΜΒΟΣ ΤΟΥ ΑΙΟΛΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ

ΗΛΙΑΚΑ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

Τα Φ/Β είναι μία **πολλά υποσχόμενη λύση** στις ανανεώσιμες πηγές και ιδιαίτερα για τα κλιματολογικά στοιχεία της Ελλάδας.

Πλεονεκτήματα των Φ/Β είναι:

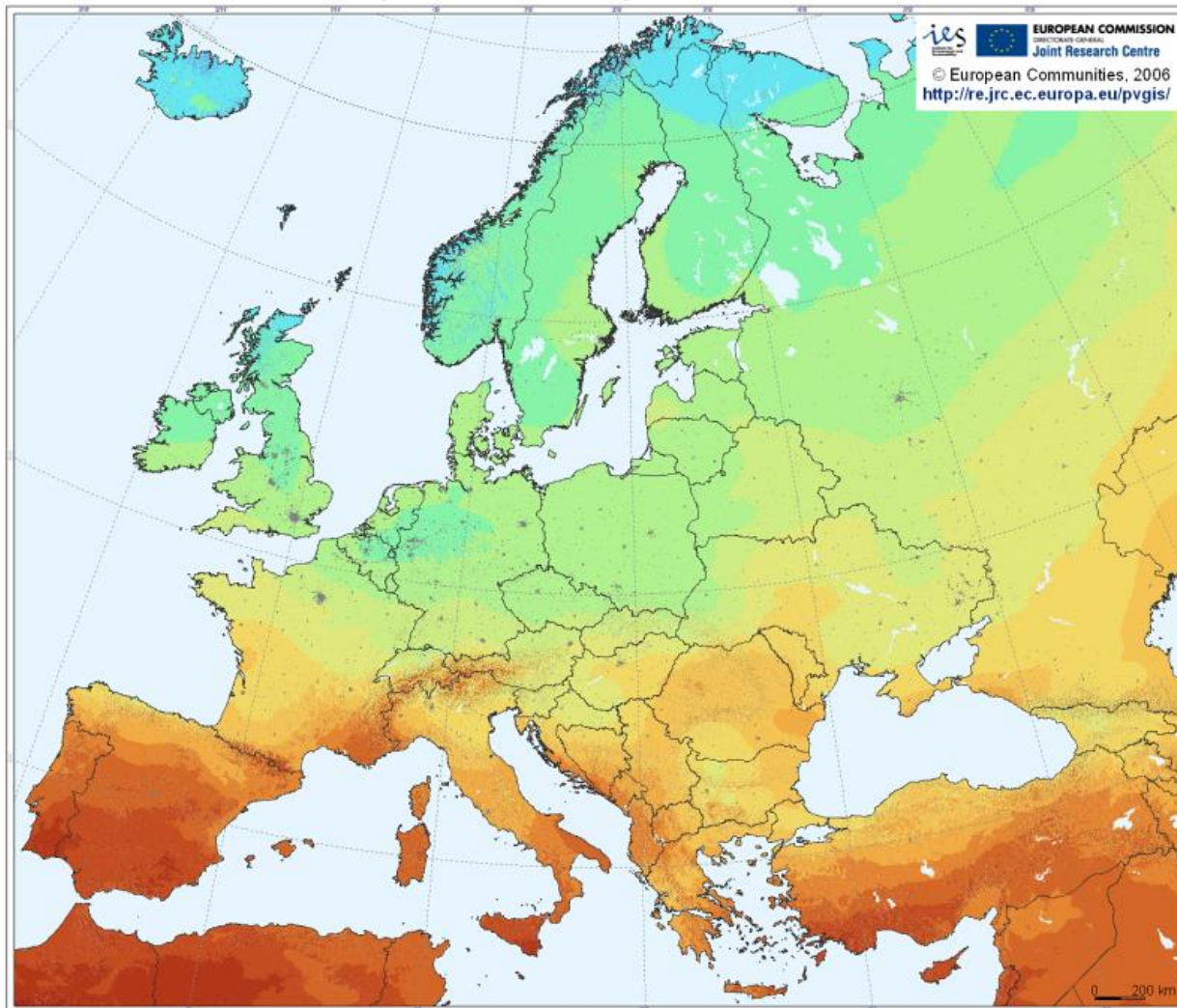
- Η δυνατότητα αυτόνομης ή συνδεδεμένης στο δίκτυο λειτουργίας
- Η ενσωμάτωση στα κτίρια και τις κατοικίες με καλαίσθητες λύσεις
- Η αξιοπιστία τους και η ελάχιστη ανάγκη συντήρησης
- Η παραγωγή ισχύος σε ώρες αιχμής

Μειονεκτήματα των Φ/Β είναι:

Η μικρή απόδοση και η ανάγκη κάλυψης μεγάλων εκτάσεων για μεγάλες εγκαταστάσεις.

ΗΛΙΑΚΑ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

Photovoltaic Solar Electricity Potential in European Countries

ies
EUROPEAN COMMISSION
DIRECTORATE-GENERAL
Joint Research Centre
© European Communities, 2006
<http://re.jrc.ec.europa.eu/pvgis/>

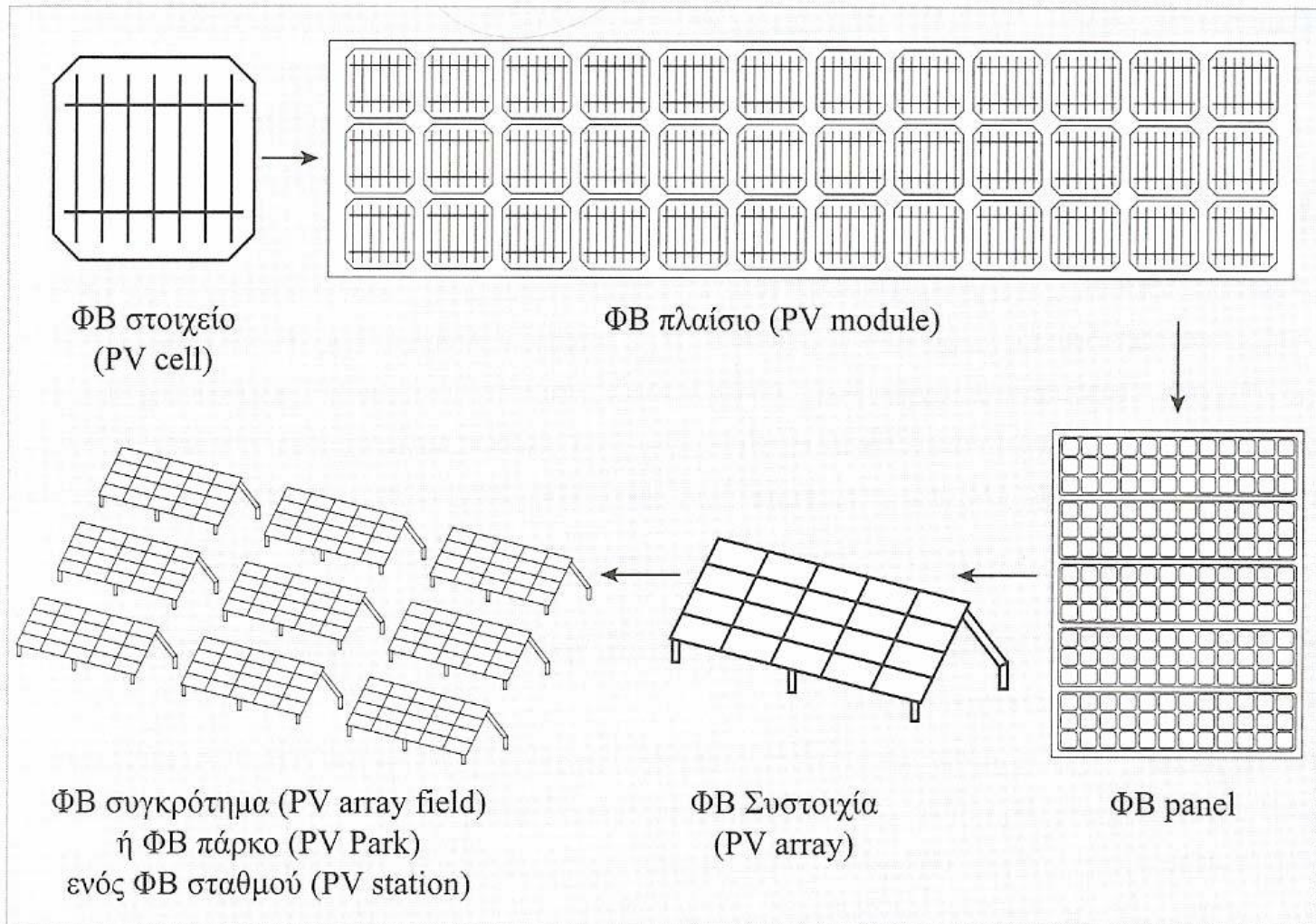
Ηλιακή ακτινοβολία:
Ακτινοβολία στην
επιφάνεια της
ατμόσφαιρας:

$$1325W / m^2 - 1412W / m^2$$

Yearly sum of global irradiation incident on optimally-inclined south-oriented photovoltaic modules
Global irradiation [kWh/m²]
<600 800 1000 1200 1400 1600 1800 2000 2200>

Yearly sum of solar electricity generated by 1 kWp system with optimally-inclined modules and performance ratio 0.75
Solar electricity [kWh/kWp]
<450 600 750 900 1050 1200 1350 1500 1650>

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΩΝ

ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΩΝ

ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΩΝ

ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΩΝ

ΑΠΕ και ηλεκτρικά οχήματα αλλάζουν τα μελλοντικά δίκτυα ηλεκτρικής ενέργειας. Αλλάζει και η ζωή μας;

Τι είναι τα Συστήματα Ηλεκτρικής Ενέργειας

- **Μεγάλα** δυναμικά συστήματα
- Συστήματα με **μηδαμινή δυνατότητα αποθήκευσης** ενέργειας
- Στην **κλασσική** δομή
  - a. Έχουν συγκεκριμένη μορφή: **Παραγωγή** (σταθμοί), **Μεταφορά** (δίκτυα υπερευψηλής/υψηλής τάσης), **Διανομή** (δίκτυα μέσης/χαμηλής τάσης), **Κατανάλωση** (χρησιμοποίηση)
  - b. η ροή ενέργειας είναι **μιας μόνο κατεύθυνσης**
  - c. δίνουν δυνατότητα **διαχείρισης και ελέγχου** στην παραγωγή και δευτερευόντως στη μεταφορά

Η νέα δομή των ΣΗΕ

1. Μεγάλη διείσδυση των ΑΠΕ – Αποκεντρωμένη Παραγωγή

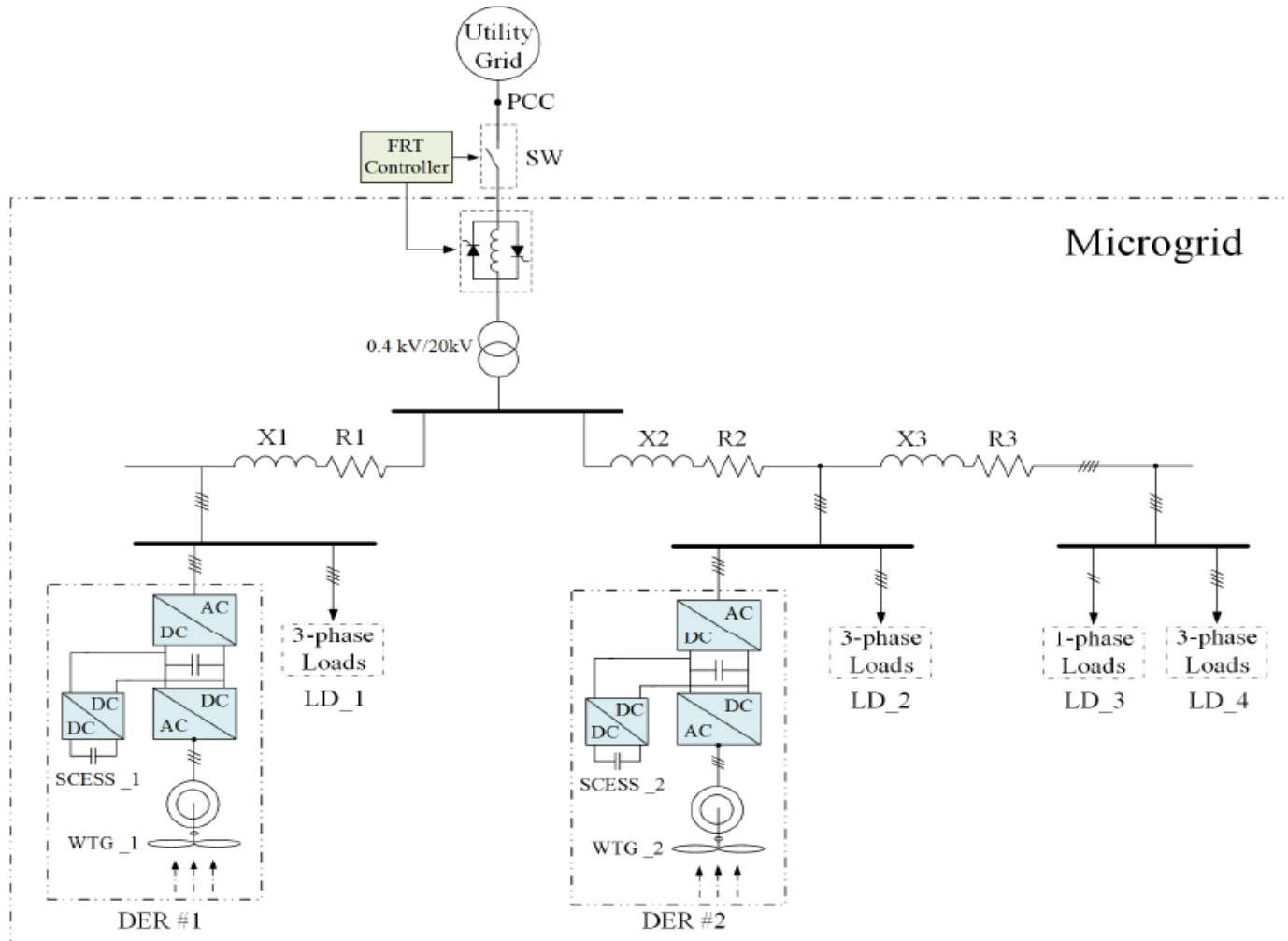
Η νέα δομή των ΣΗΕ

2. Παραγωγή κοντά στην κατανάλωση

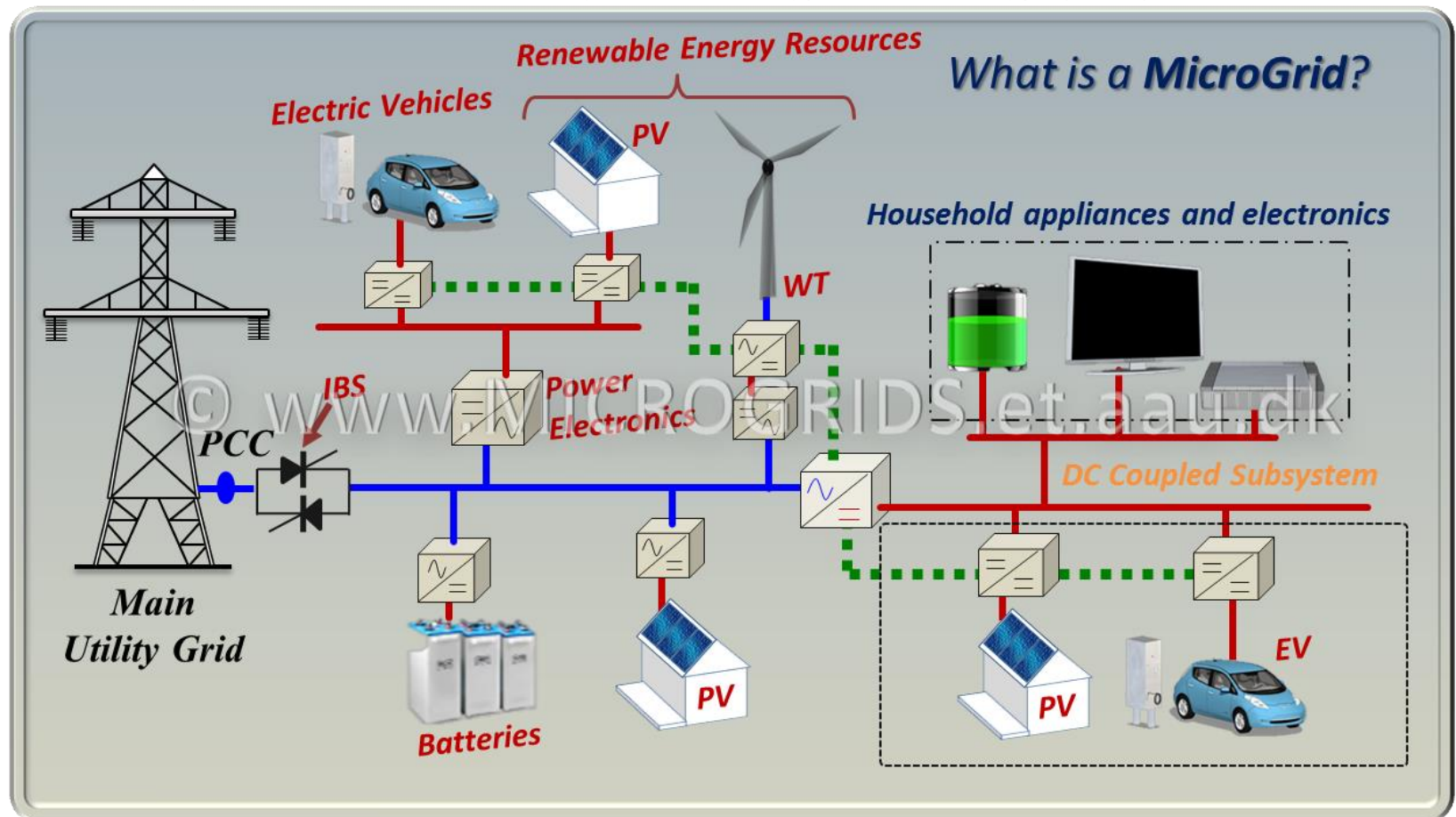
Η νέα δομή των ΣΗΕ

Κατανεμημένη παραγωγή (ΚΠ) Μικροδίκτυα (δομικό στοιχείο ΚΠ)

Τα δίκτυα αλλάζουν

- Ελεγχόμενο interface στην Κατακεμημένη Παραγωγή
- Ταυτόχρονη λειτουργία DC και AC δικτύου
- Δυνατότητα τοπικού και κεντρικού ελέγχου και διαχείρισης

Οι συνήθειές μας αλλάζουν

- Δυνατότητα προγραμματισμού και διαχείρισης της ενέργειας
- Νέα προϊόντα στη διαχείριση της ενέργειας στο σπίτι
- Έξυπνα Δίκτυα

Οι συνήθειές μας αλλάζουν

Ηλεκτρικά οχήματα – Οικολογικά, οικονομικά και γρήγορα

Οι Πόλεις θα αλλάξουν

- Στους χώρους στάθμευσης **παρκόμετρα και φορτιστές;**
- **Προγράμματα** οικονομικής **φόρτισης** αλλά και **διάθεσης** ενέργειας προς το δίκτυο (βοηθητικές υπηρεσίες, κλπ ;)

Υδροηλεκτρικοί Σταθμοί

Στους ΥΗΣ η ηλεκτρική ενέργεια αποκτάται με:

- **μηδαμινό λειτουργικό κόστος**
- **χωρίς ρύπανση** για το περιβάλλον,

Όμως με:

- **υψηλό κόστος των έργων** πολιτικού μηχανικού
- **μακροχρόνια σχεδίαση και κατασκευή**, περίπου οκτώ χρόνια.

Υδροηλεκτρικοί Σταθμοί

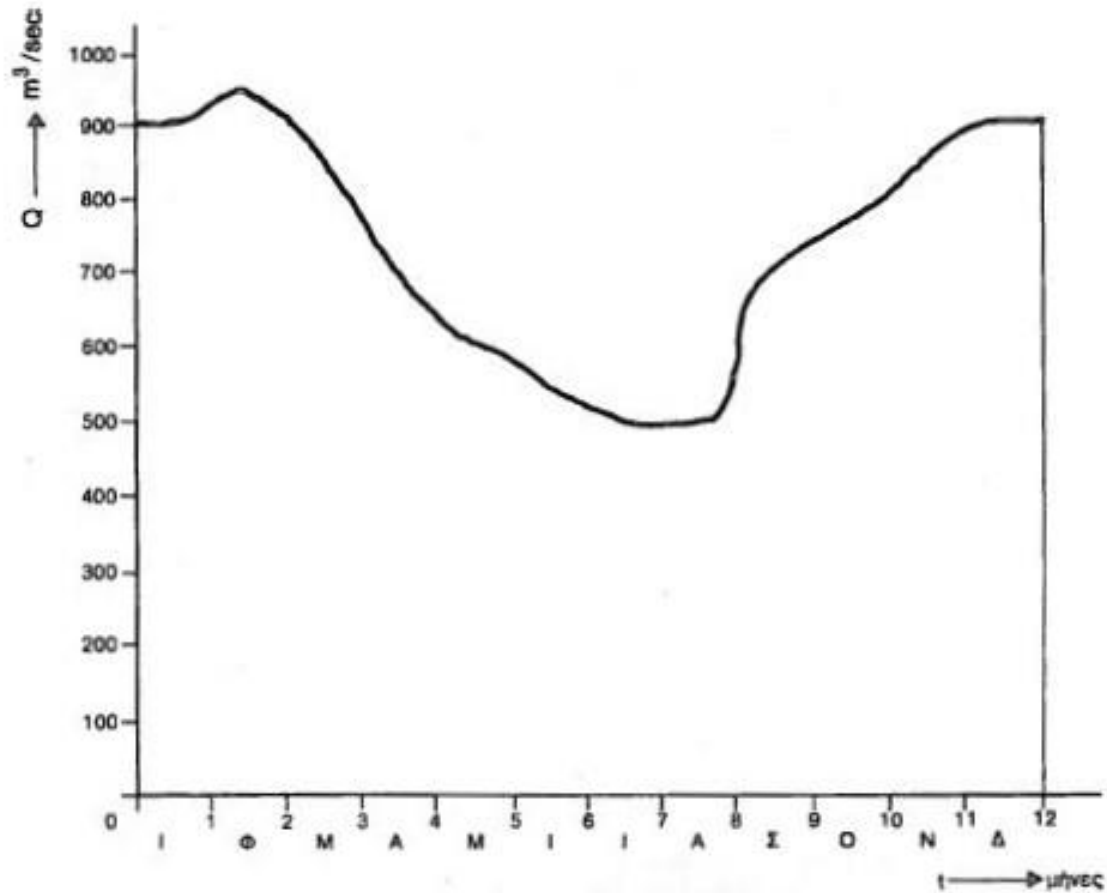
Υπάρχουν τρεις κυρίως τύποι ΥΗΣ:

α) **Μεγάλου h ή μεγάλης δεξαμενής αποθήκευσης:**
η δεξαμενή γεμίζει σε περισσότερες από 400 ώρες

β) **Μέσου h ή μικρής δεξαμενής αποθήκευσης:**
η δεξαμενή γεμίζει σε 200 με 400 ώρες.

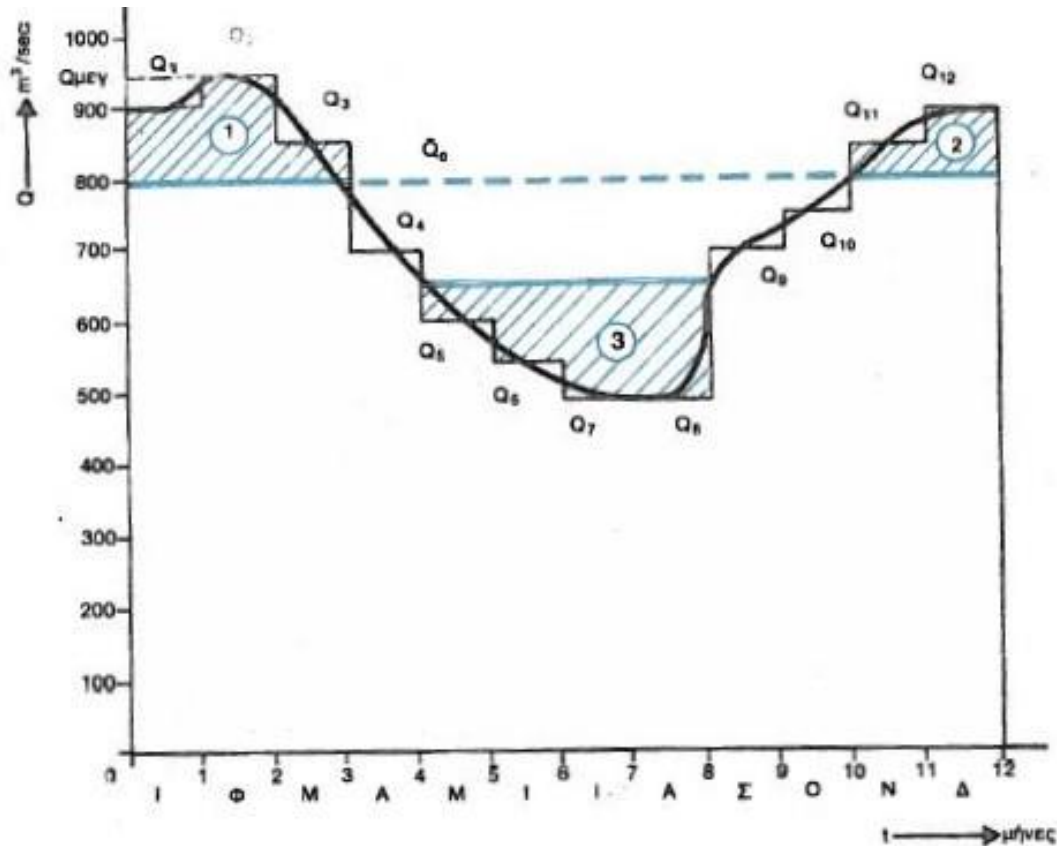
γ) **Ροής ποταμών:** χρησιμοποιούν τα νερά των ποταμών όπως ρέουν, ενώ είναι δυνατόν να δημιουργείται h από 3 – 5 m και μικρές δεξαμενές, που γεμίζουν σε λιγότερο από 2 ώρες.

Υδροηλεκτρικοί σταθμοί (ΥΗΣ)

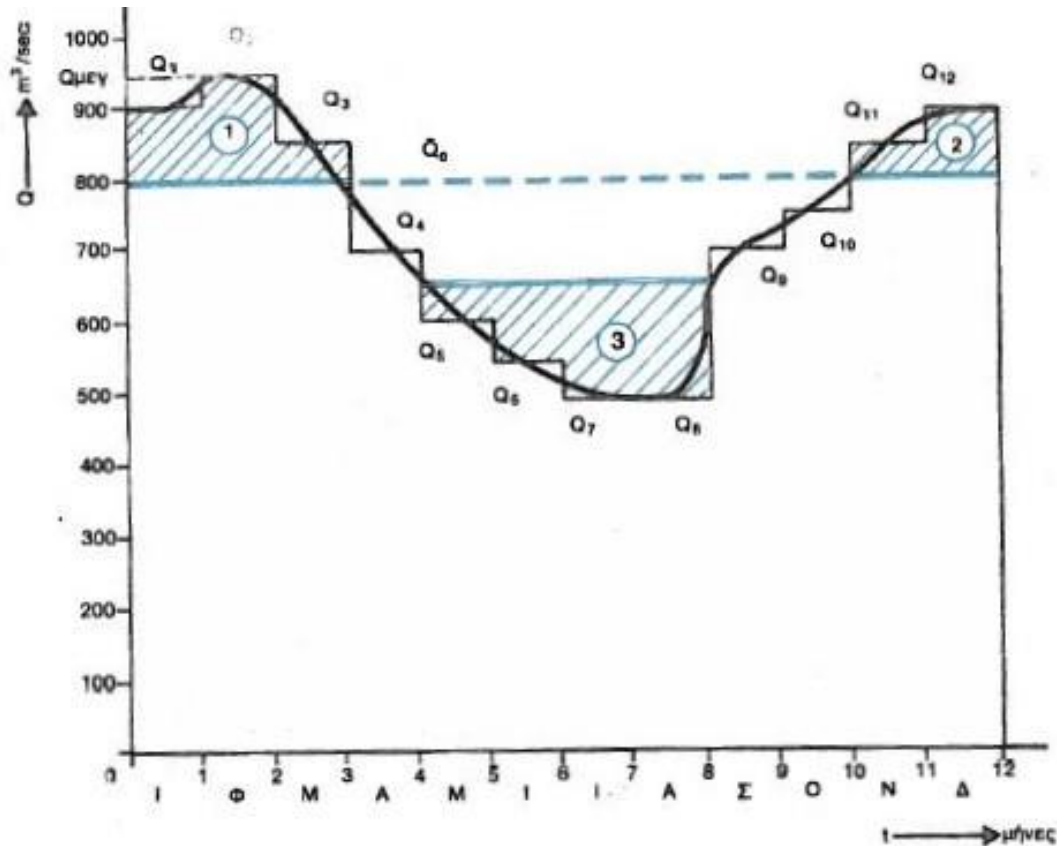
Σχ. 3.34. Χρονολογική καμπύλη φυσικής παροχής ενός υδατορεύματος.

Υδροηλεκτρικοί σταθμοί (ΥΗΣ)

Σχ. 3.35. Ιστόγραμμα παροχής του υδατορεύματος του σχήματος 3.34. (μαύρη γραμμή).
Με την κατασκευή τεχνητής λίμνης η παροχή ομαλοποιείται και ακολουθεί την γαλάζια συνεχή γραμμή στους μήνες μέγιστης και ελάχιστης παροχής.

Υδροηλεκτρικοί σταθμοί (ΥΗΣ)

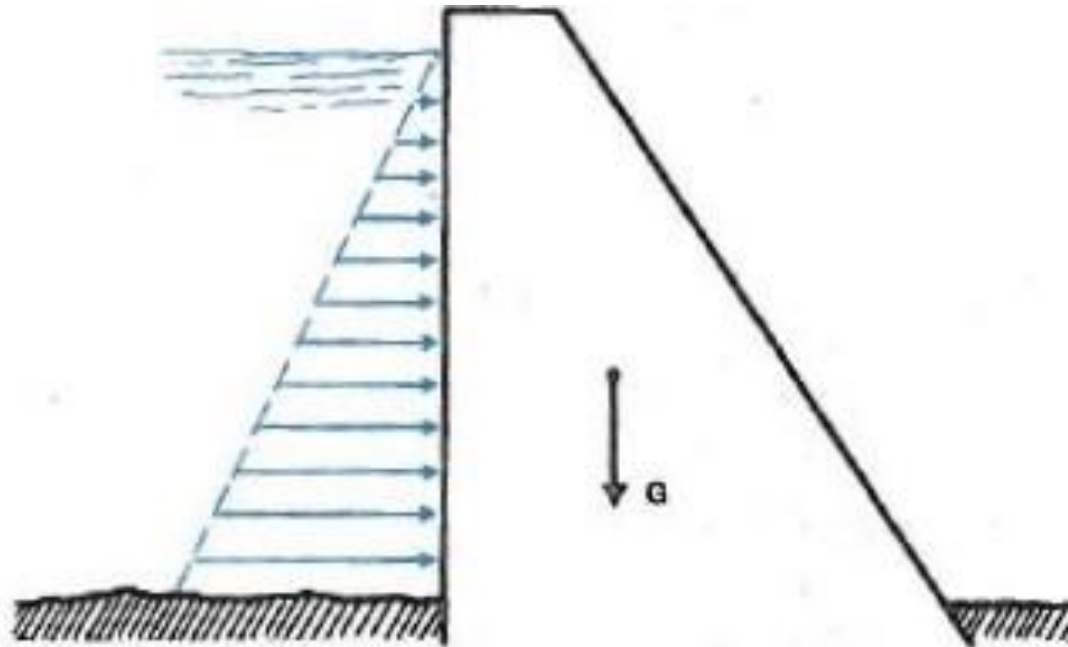

Σχ. 3.35. Ιστόγραμμα παροχής του υδατορεύματος του σχήματος 3.34. (μαύρη γραμμή).
Με την κατασκευή τεχνητής λίμνης η παροχή ομαλοποιείται και ακολουθεί την γαλάζια συνεχή γραμμή στους μήνες μέγιστης και ελάχιστης παροχής.

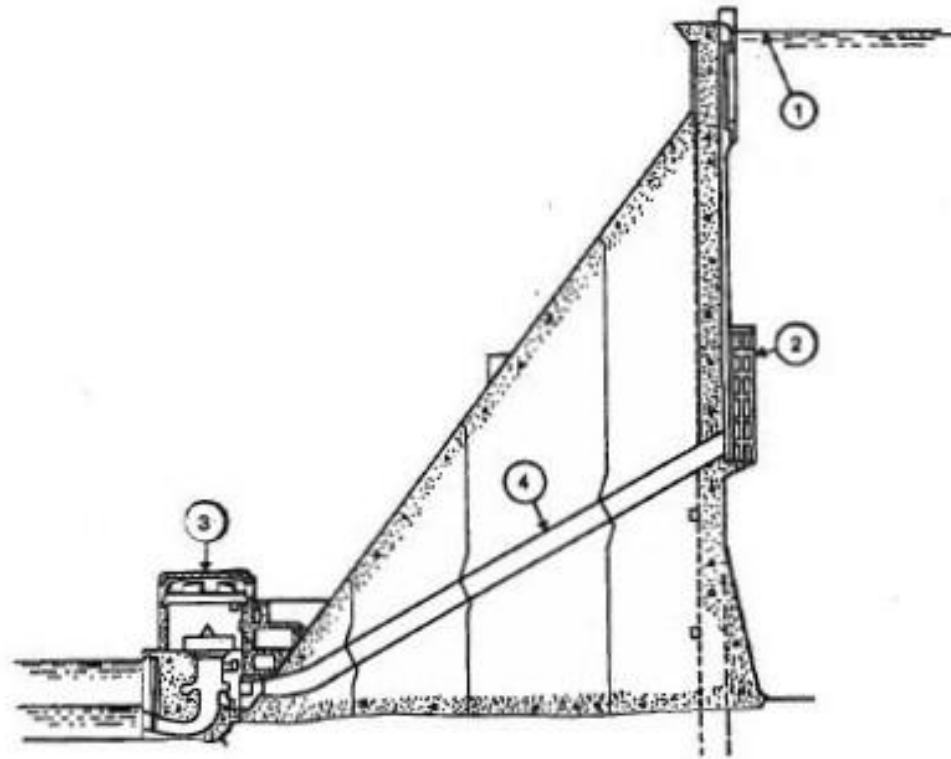
Τεχνικά έργα των ΥΗΣ

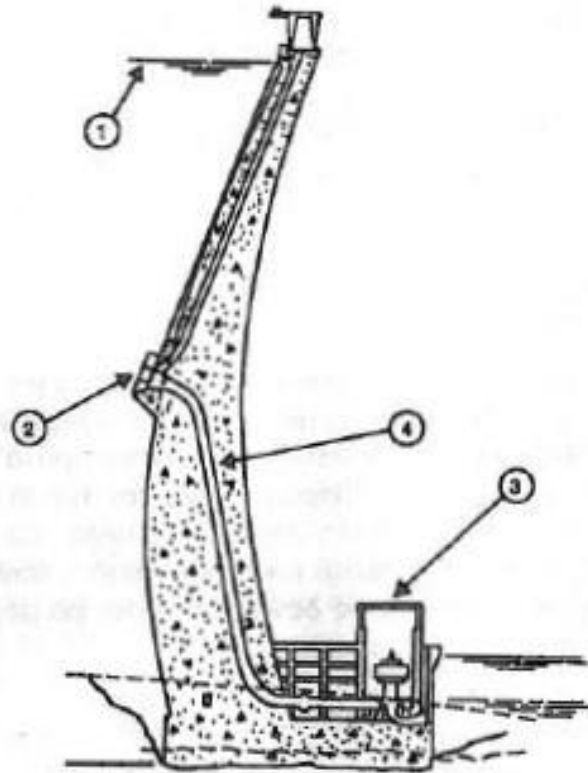
Σχ. 3.36. Φράγμα βαρύτητας.

Τεχνικά έργα των ΥΗΣ

Σχ. 3.37. Τομή φράγματος βαρύτητας. 1: Στάθμη λίμνης. 2: Σχάρα (φίλτρο καθαρισμού νερού). 3: Υδροηλεκτρικός σταθμός. 4: Καταθλιπτικός σωλήνας.

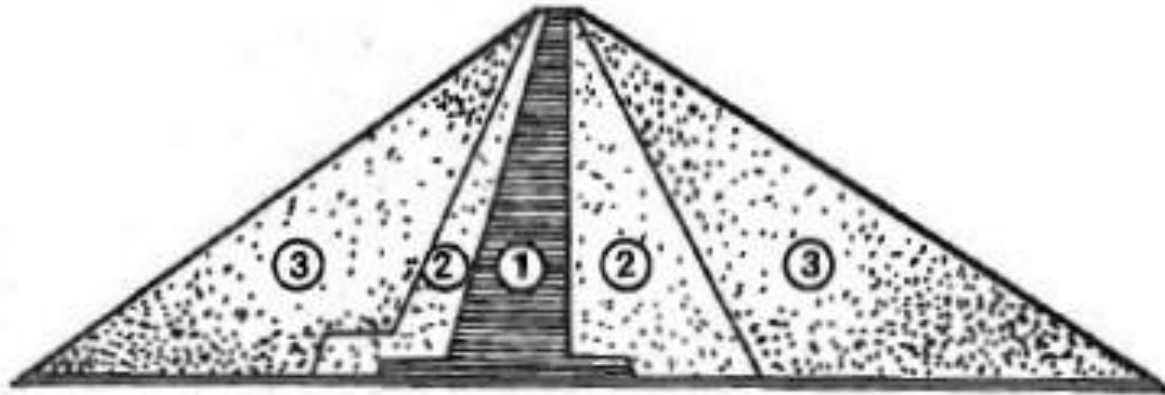
Τεχνικά έργα των ΥΗΣ

Σχ. 3.38. Τοξωτό φράγμα 1: Ανώτερη στάθμη λίμνης. 2: Σχάρα (φίλτρο καθαρισμού νερού). 3: Σταθμός παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας. 4: Καταθλιπτικός σωλήνας.

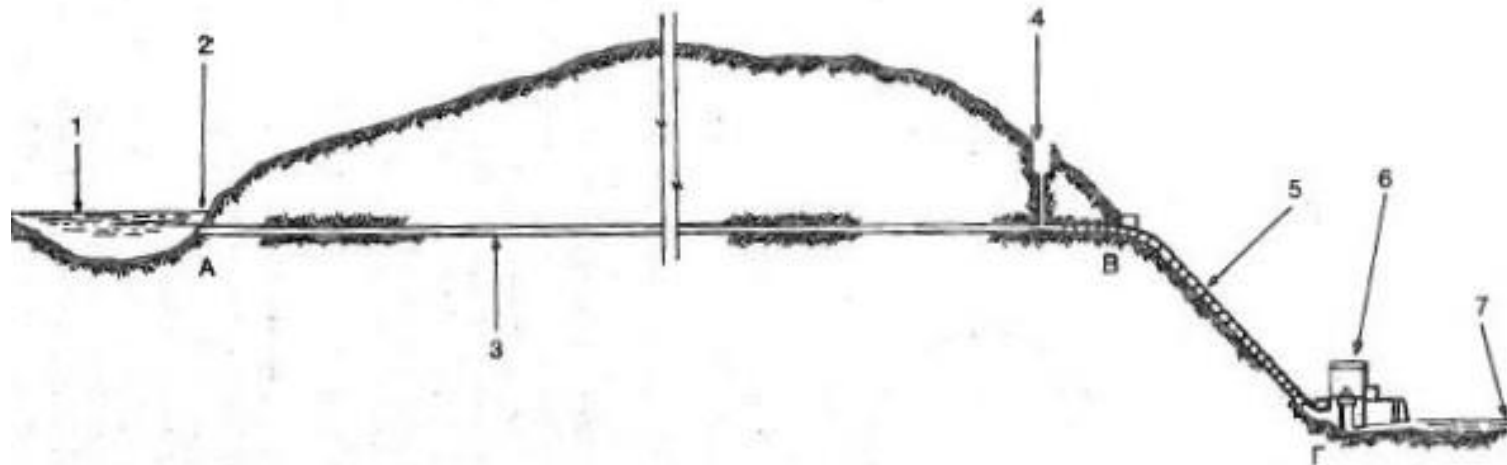
Τεχνικά έργα των ΥΗΣ

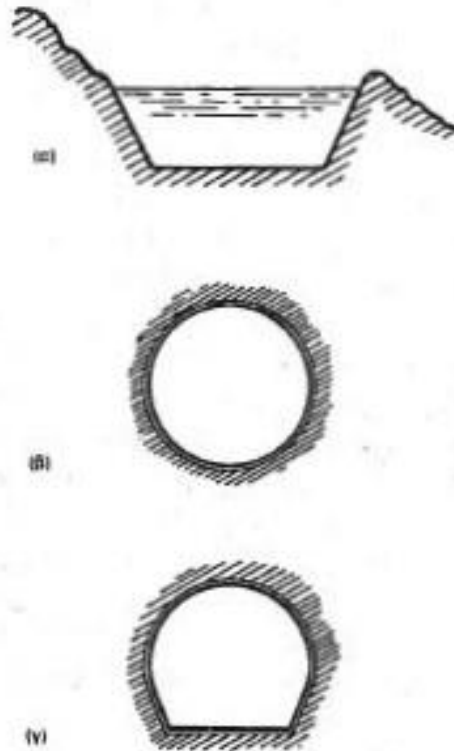
Σχ. 3.39. Γαϊόφραγμα, 1: πυρήνας, 2: ημιστεγανά υλικά, 3: διαπερατά υλικά.

Τεχνικά έργα των ΥΗΣ

Σχ. 3.40. Έργα προσαγωγής των νερών σε ένα υποσταθμό παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας.
1: Λίμνη, 2: Αρχή αγωγού προσαγωγής, 3: Σήραγγα προσαγωγής, 4: Πύργος ισορροπίας, 5: Καταθλιπτικός σωλήνας, 6: Σταθμός παραγωγής, 7: Διώρυγα φυγής.

Τεχνικά έργα των ΥΗΣ

Σχ. 3.41. Έργα προσαγωγής: α) ανοικτά, β, γ) κλειστά, (σήραγγες κυκλικής ή πεταλοειδούς μορφής).

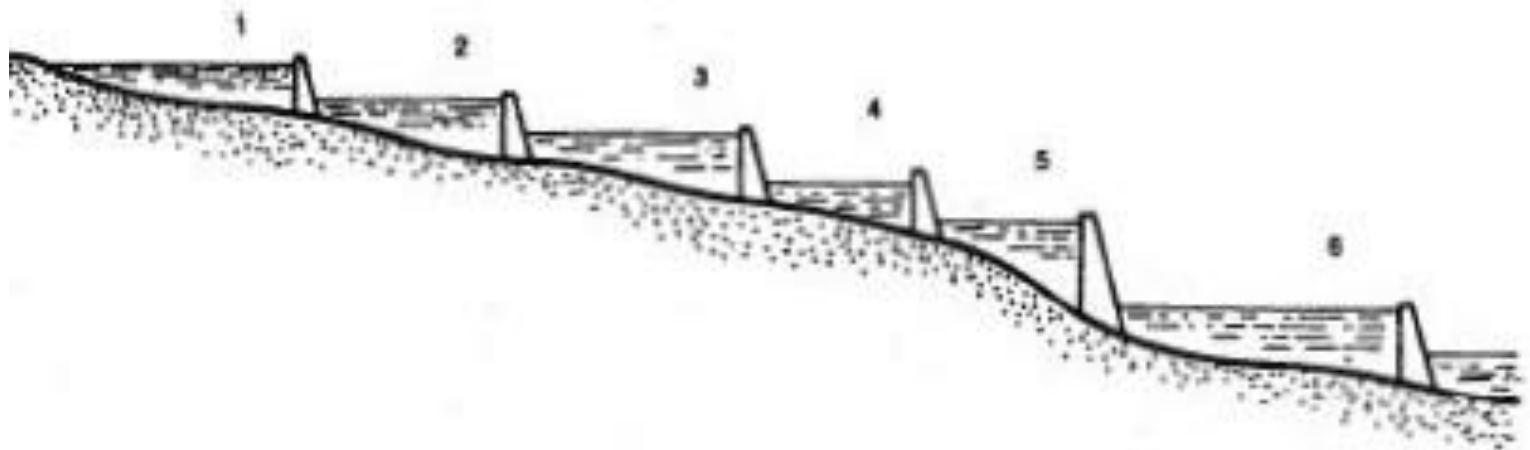
Τεχνικά έργα των ΥΗΣ

Σχ. 3.42 α) Σήραγγα ελεύθερης ροής.
β) Σήραγγα υψηλής πίεσης.

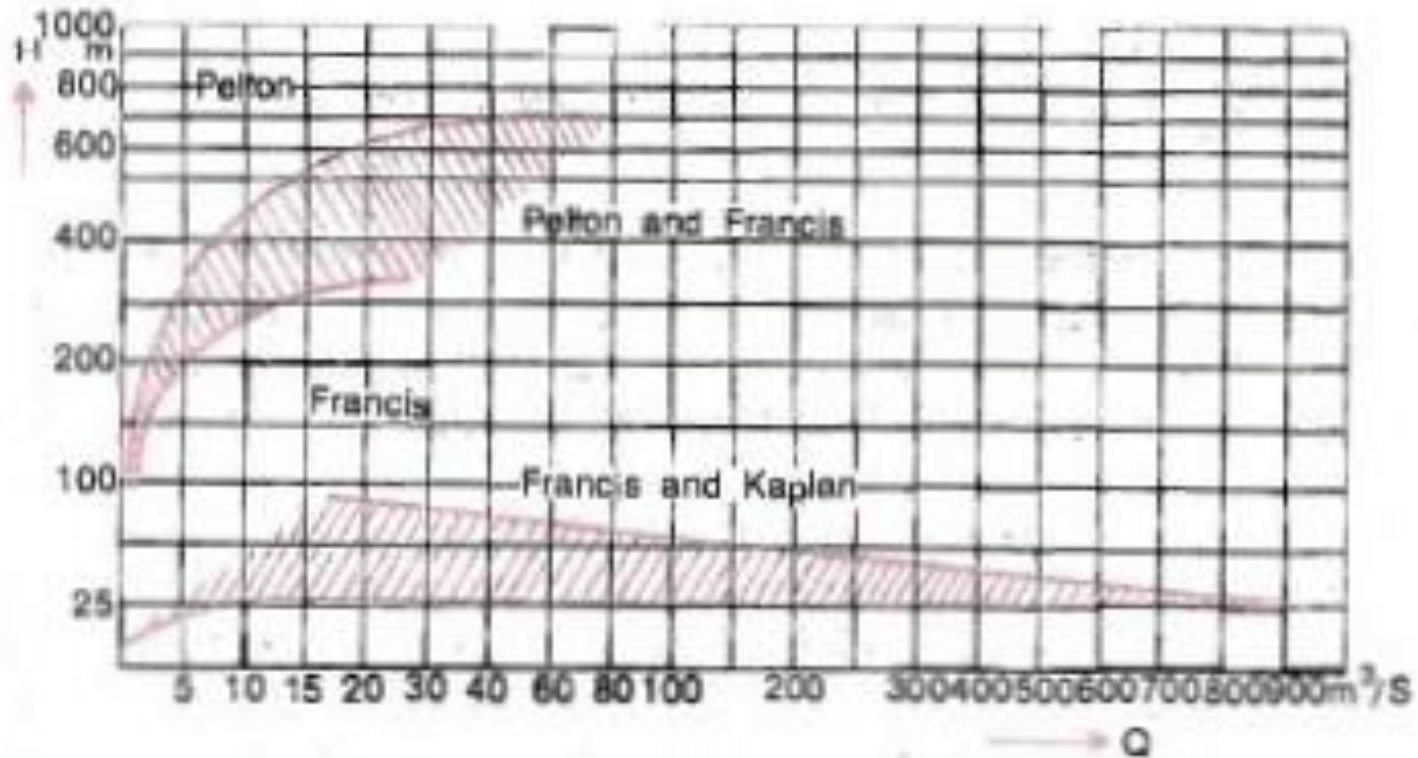
Τεχνικά έργα των ΥΗΣ

Σχ. 3.43. Αλληπάλληλα φράγματα και σταθμοί παραγωγής στη ροή του ίδιου υδατορεύματος.

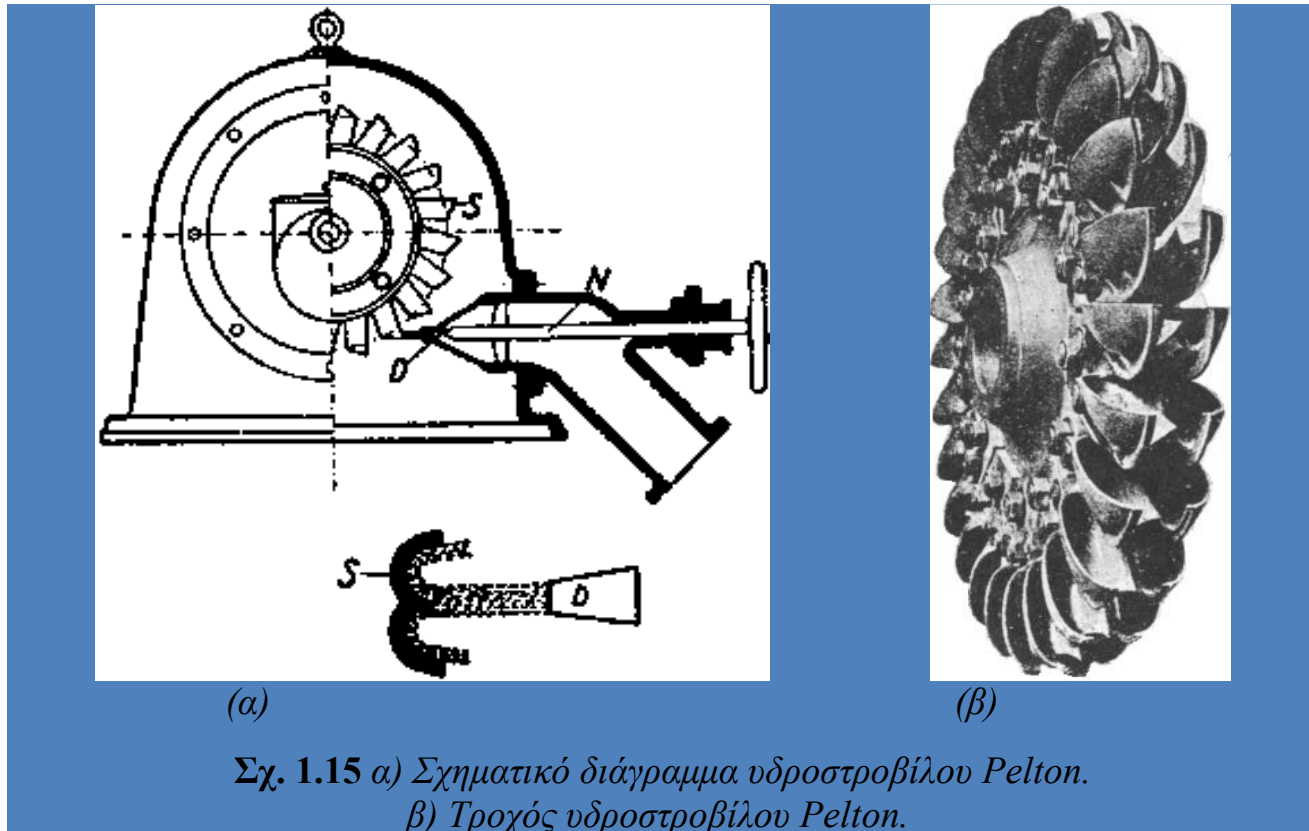

Υδροδυναμικές κινητήριες μηχανές

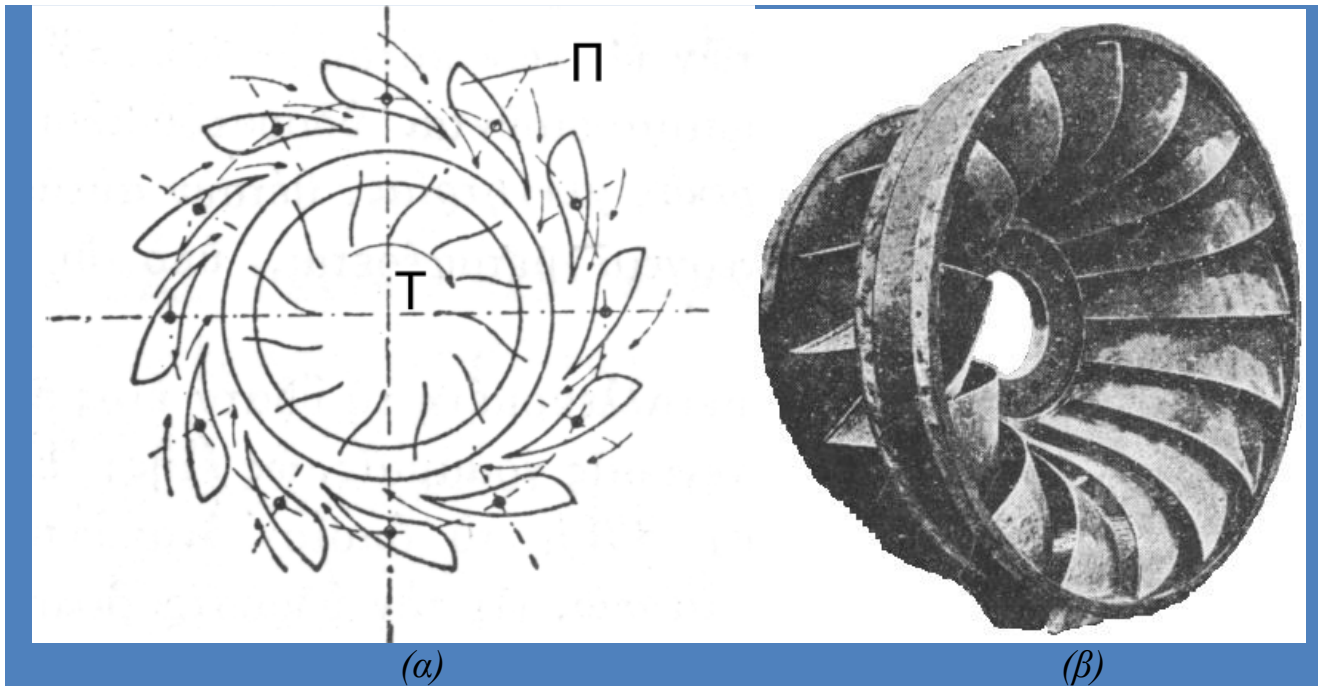

Σχ. 3.44. Διάγραμμα για την επιλογή της κατάλληλης υδροτουρμπίνας για ένα σταθμό παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, ανάλογα με το ύψος H και την παροχή Q του νερού.

- Ανάλογα με το h , χρησιμοποιούνται οι στροβίλοι:
- α) **Pelton**: Χρησιμοποιείται για h από 184 – 1840 m και αποτελείται από έναν υδραυλικό τροχό με σκαφίδια, στον οποίο κατευθύνεται με μεγάλη ταχύτητα το νερό με ρυθμιζόμενης ροής ακροφύσια , είναι δηλαδή **υδροστρόβιλος δράσης** στον οποίο το νερό φθάνει αποκλειστικά με κινητική ενέργεια, μέσω αγωγών πίεσης.

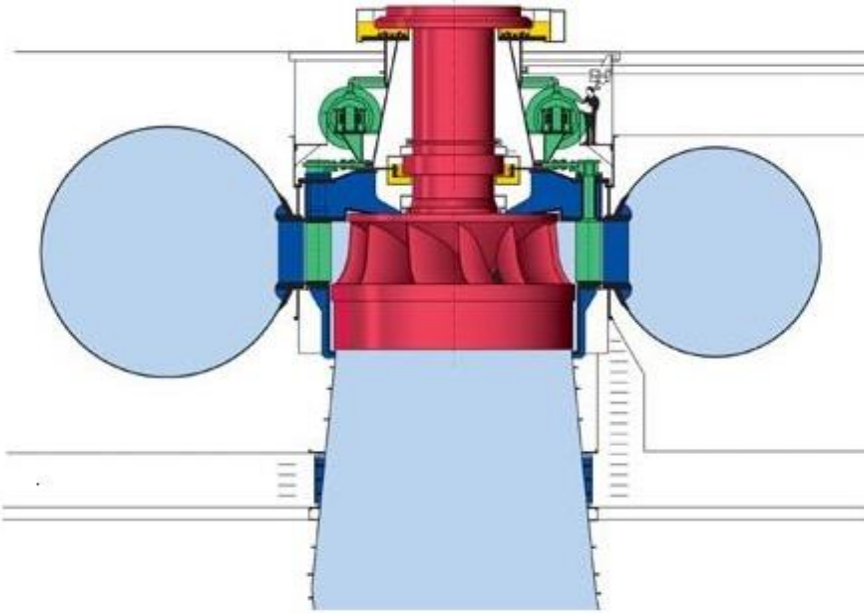

- Β) **Francis**: χρησιμοποιείται για h από 37 – 490 m και είναι **υδροστρόβιλος αντίδρασης**, δηλ το νερό έχει μικρή ταχύτητα και μεγάλη πίεση και κατά τη ροή του από τον τροχό T μειώνεται η πίεση και αυξάνεται η ταχύτητα. Η αντίδραση, που προκαλείται από τη μεταβολή της ταχύτητας, περιστρέφει τον τροχό.
- Εξωτερικά από τον τροχό υπάρχει ένας αριθμός πτερυγίων Π, που ρυθμίζουν την εισερχόμενη ροή και άρα την κινητική ενέργεια.

Σχ 1.16 α) Σχηματική παράσταση υδροστροβίλου Francis.
β) Τροχός στροβίλου Francis.

- Γ) **Kaplan**: είναι κατάλληλος για να λειτουργεί με τη φυσική ροή ποταμών και μικρές δεξαμενές αποθήκευσης, με h μέχρι και 61m. Αυτός ο τύπος στροβίλου έχει στροφείο, που χρησιμοποιεί αξονική ροή νερού και μεταβλητό βήμα πτερυγίων, για να ρυθμίζει την κινητική ενέργεια που παρέχει στη γεννήτρια.

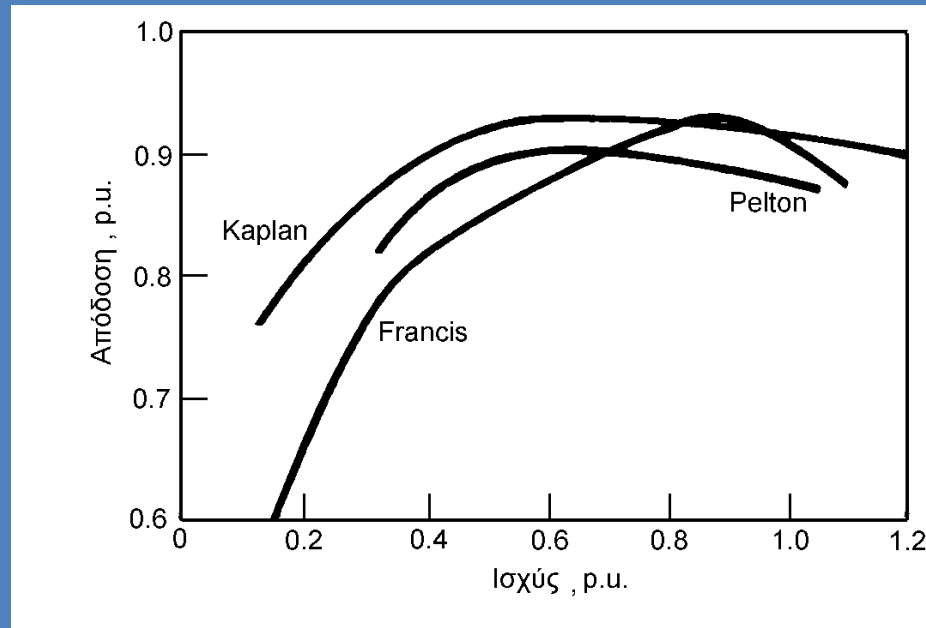

α) *Francis*

β) *Kaplan*

- Οι ΥΗΣ έχουν την ικανότητα να εκκινούν γρήγορα και να αναλαμβάνουν φορτίο σε περίπου 2-6 λεπτά, γι' αυτό όταν συνεργάζονται με θερμικούς σταθμούς είναι κατάλληλοι για την τροφοδοσία των **φορτίων αιχμής**.

Σχ. 1.20 Τυπικές καμπύλες απόδοσης υδροστροβίλων.

- $P_Y = \eta * 9.81 * Q * H$

η απόδοση: 0.75 – 0.92

Q ροή, m^3/s

H υψομετρική διαφορά, m

- $P_A = 1/2 * c_p * \rho * A * U^3$

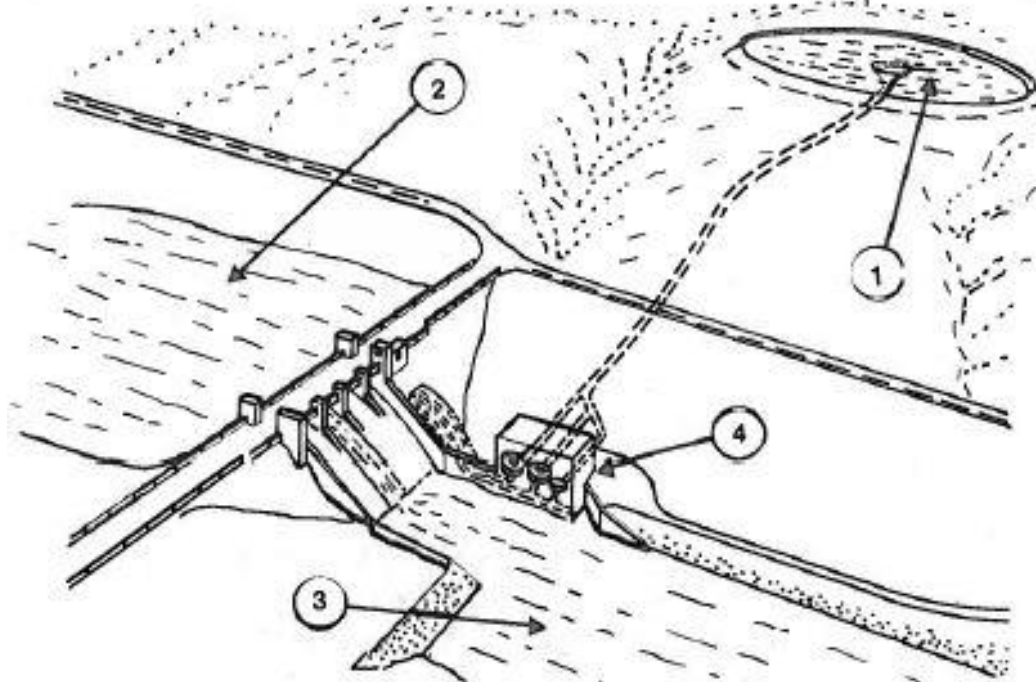
ρ πυκνότητα αέρα, $1.2 \text{ kg}/m^3$

A επιφάνεια, m^2

U ταχύτητα αέρα, m/s

c_p αεροδυναμική απόδοση: 0.38 - 0.43

Υδροδυναμικές κινητήριες μηχανές

Σχ. 3.48. Διάταξη και τομή υδροδυναμικής εγκατάστασης άντλησης-ταμείωσης.

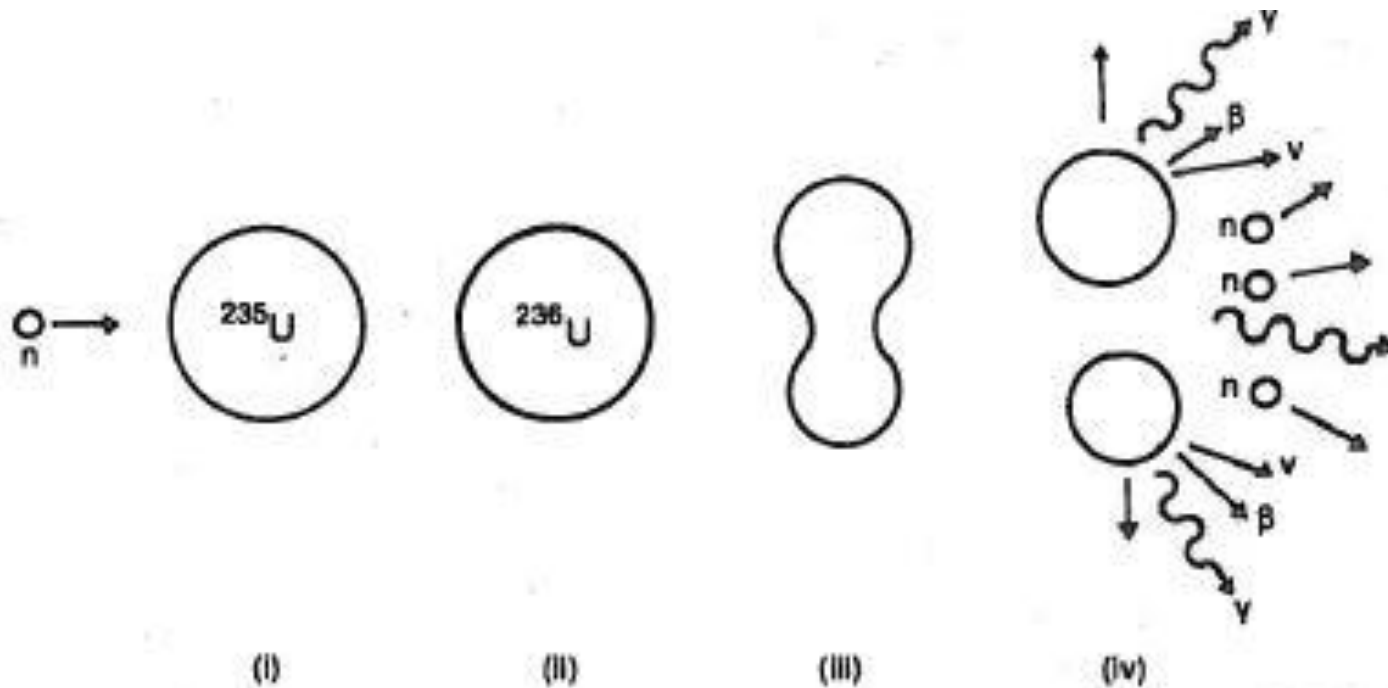
- 1: Άνω ταμειυτήρας.
- 2: Κάτω ταμειυτήρας.
- 3: Διώρυγα φυγής.
- 4: Σταθμός παραγωγής.

ΠΥΡΗΝΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ

- Μέχρι σήμερα η πυρηνική ενέργεια παράγεται από την **πυρηνική σχάση**, αλλά το πρόβλημα θα λυθεί οριστικά, όταν γίνει κατορθωτή η παραγωγή της από την πυρηνική σύντηξη.
- Όταν το **ουράνιο (U) 235** βομβαρδίζεται με βραδέως κινούμενα νετρόνια, ο πυρήνας του διασπάται σε δύο μεγάλα και περίπου ίσα τεμάχια, ενώ ταυτόχρονα παράγονται και μερικά δευτερογενή νετρόνια και **κινητική ενέργεια ίση με 3×10^{-11} J**.
- Τα δευτερογενή παραγόμενα νετρόνια αφού επιβραδυνθούν μέχρι μια κρίσιμη τιμή ταχύτητας (που αντιστοιχεί στη θερμική τους κίνηση), μπορούν να προκαλέσουν άλλες σχάσεις, οπότε έχουμε μια **αλυσιδωτή αντίδραση**.
- Αν η ποσότητα του σχάσιμου υλικού είναι τόσο, ώστε ένα τουλάχιστο νετρόνιο από τα παραγόμενα σε κάθε σχάση, να προκαλεί μια νέα σχάση, τότε η **αντίδραση αυτοσυντηρείται** χωρίς να απαιτείται συνεχής βομβαρδισμός με νετρόνια απ' έξω. Η ποσότητα αυτή του υλικού ονομάζεται **κρίσιμη** και είναι τόσο μικρότερη όσο καθαρότερο είναι το υλικό.

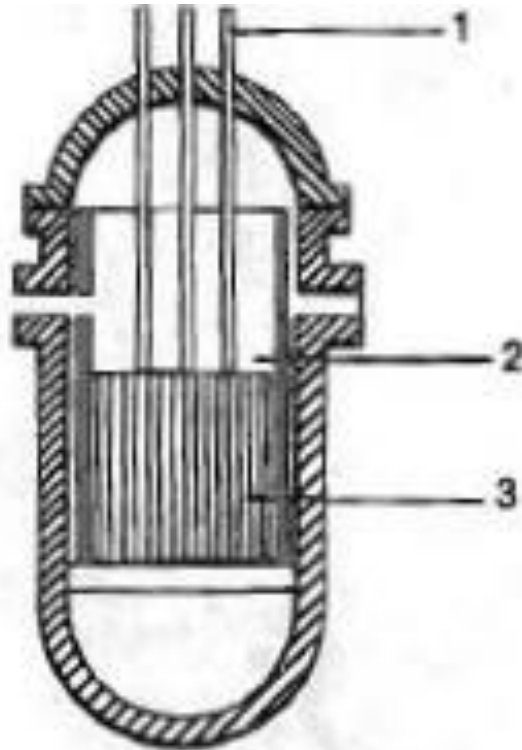
Πυρηνικοί σταθμοί

Σχ. 3.49. Σχάση πυρήνα U-235.

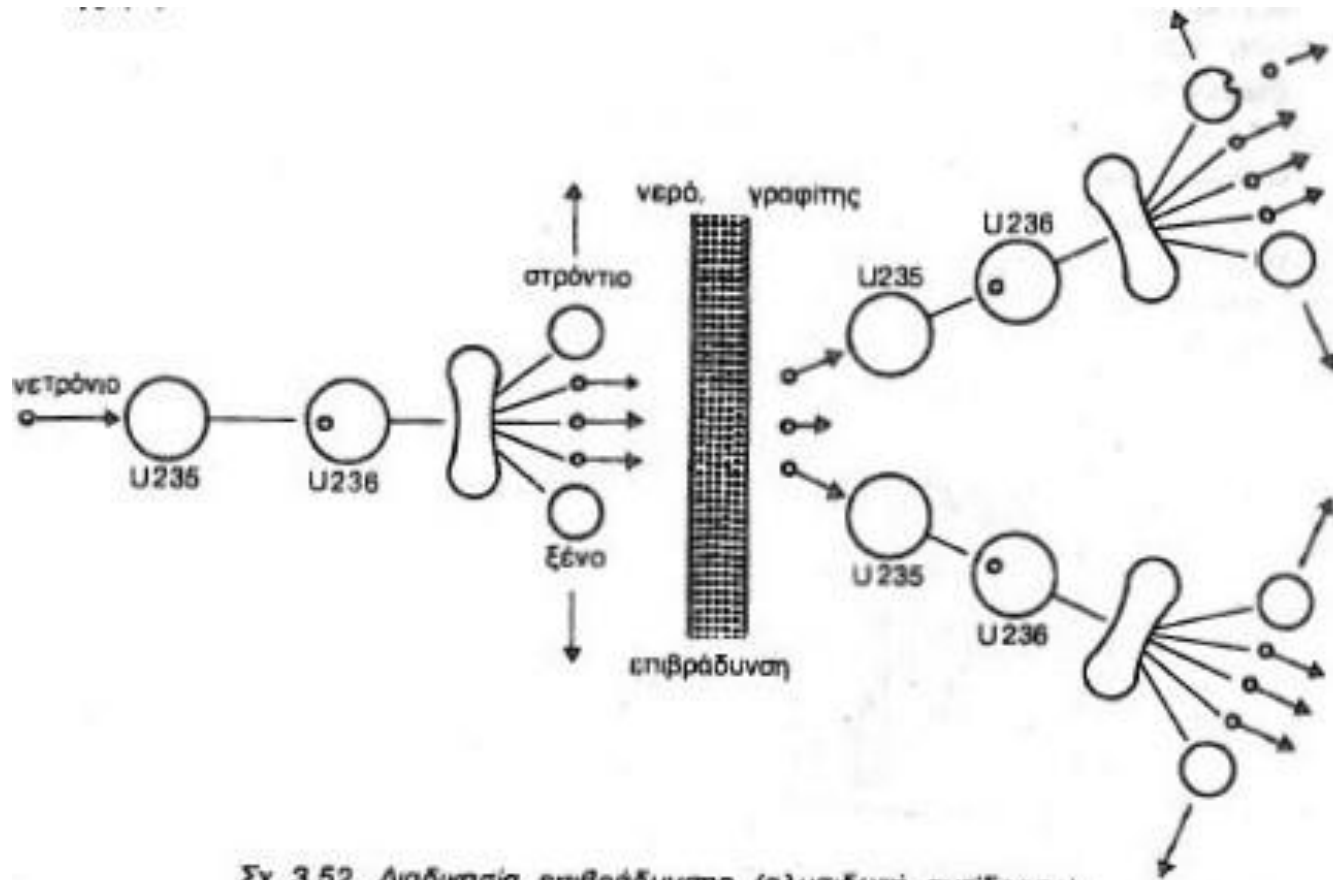
Πυρηνικοί σταθμοί

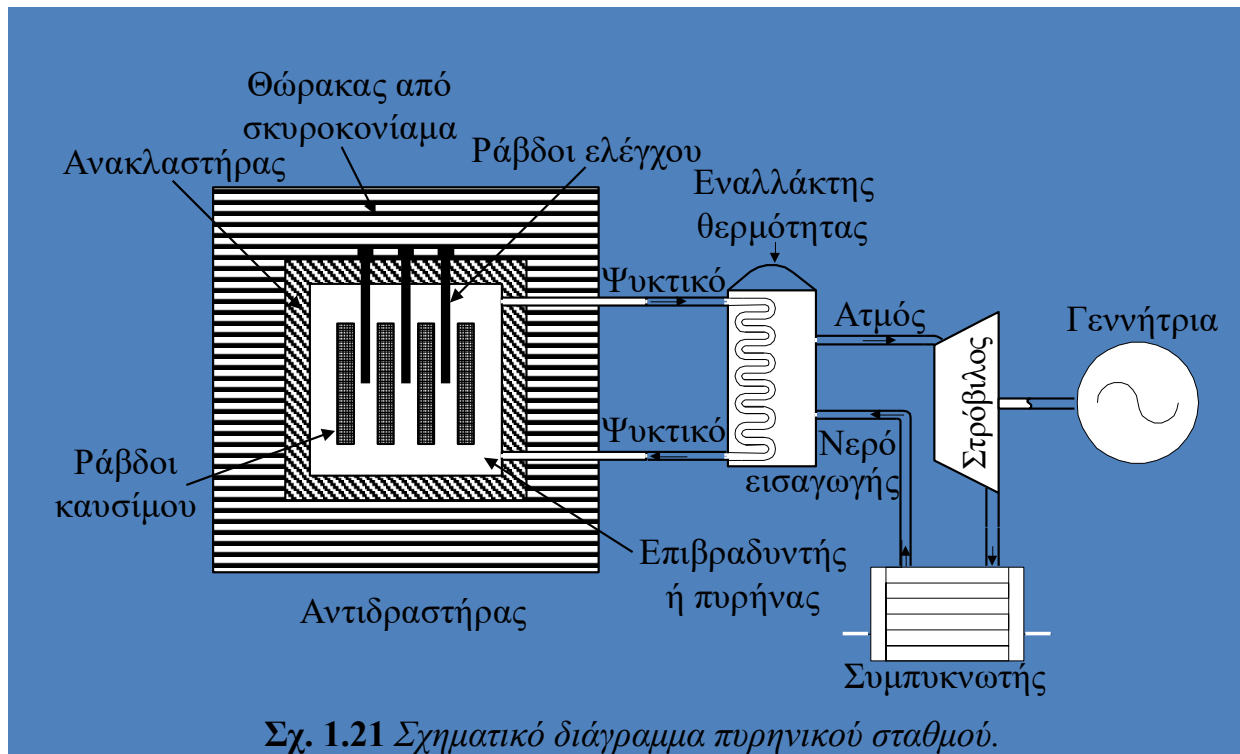
Σχ. 3.51. Πυρηνικός αντιδραστήρας. 1. Ράβδοι ελέγχου, 2. επιβραδυντής, 3. καυσοστοιχεία.

Πυρηνικοί σταθμοί

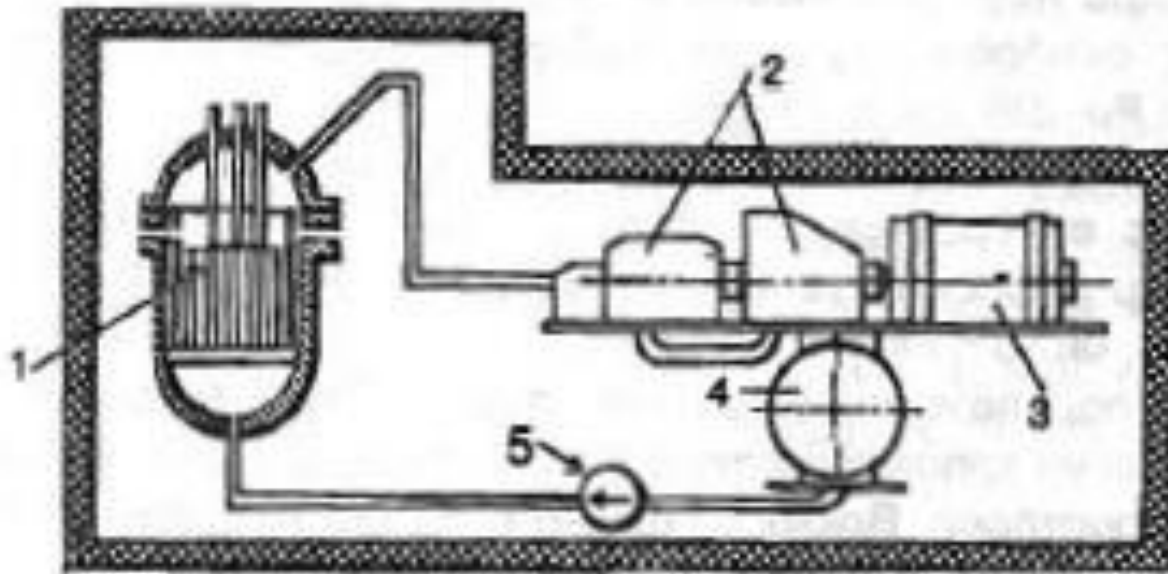
Σχ. 3.52. Διαδικασία επιβράδυνσης (αλυσιδωτή αντίδραση).

- Στους συμβατικούς αντιδραστήρες για την επιβράδυνση των νετρονίων χρησιμοποιείται ο **επιβραδυντής ή πυρήνας**, που είναι υλικό μικρού ατομικού βάρους (π.χ γραφίτης, βαρύ ύδωρ ή και κοινό νερό).
- Για τον έλεγχο του ρυθμού των διασπάσεων στον αντιδραστήρα, χρησιμοποιούνται κινητές πλάκες **καδμίου ή βορίου**, που απορροφούν κάποιο ποσοστό των παραγόμενων νετρονίων.
- Για να περιοριστούν οι απώλειες των νετρονίων στο περιβάλλον, ο πυρήνας του αντιδραστήρα περιβάλλεται με τον **ανακλαστήρα**, υλικό μικρού ατομικού βάρους (π.χ γραφίτης) που επαναφέρει στο εσωτερικό του αντιδραστήρα μεγάλο ποσοστό των νετρονίων.
- Για την προστασία των χειριστών του αντιδραστήρα, αυτός περιβάλλεται από ένα παχύ στρώμα **σκυροδέματος**.
- Η **κινητική ενέργεια των θραυσμάτων της σχάσης** μετατρέπεται σε θερμότητα, που μεταφέρεται σε ένα εναλλάκτη θερμότητας με το πρωτεύον ψυκτικό (π.χ. CO₂, βαρύ ύδωρ, υγρό νάτριο κ.λ.π).
- Ατμός παράγεται στον εναλλάκτη θερμότητας και χρησιμοποιείται με συμβατικό τρόπο παράγοντας ενέργεια μεσω **ατμοστρόβιλων!**

- Έχουν αναπτυχθεί διαφορετικοί αντιδραστήρες ανάλογα με το καύσιμο και το ψυκτικό υλικό που χρησιμοποιούν.
- Δύο βασικοί τύποι που χρησιμοποιούνται είναι οι αντιδραστήρες *πεπιεσμένου νερού* και *ζέοντος νερού*.

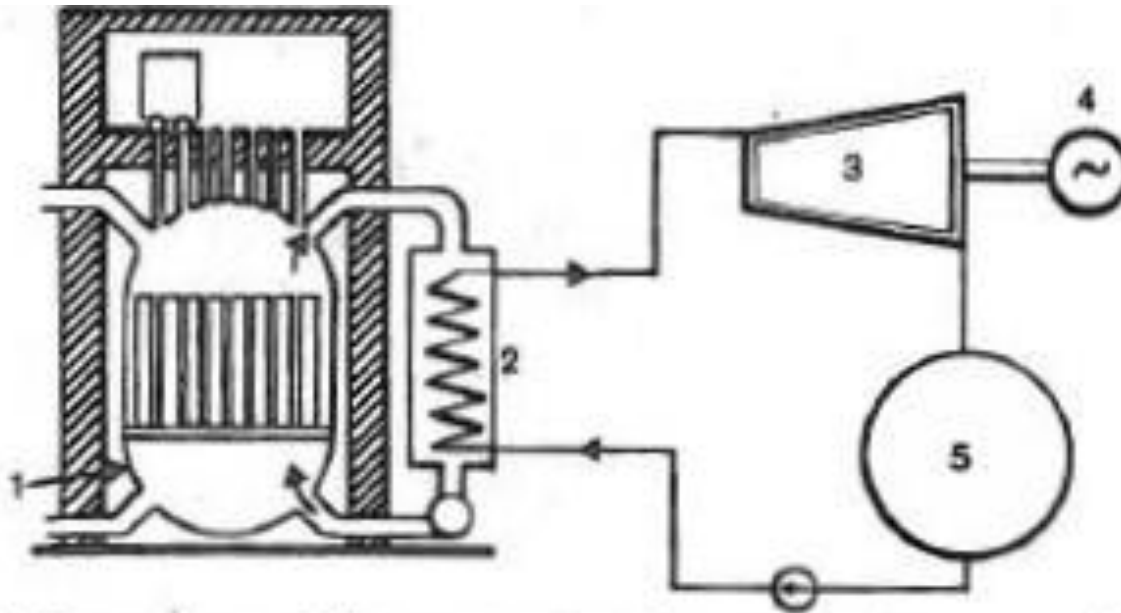
Πυρηνικοί σταθμοί

Σχ. 3.53. Αντδραστήρας ζέοντος νερού

όπου: 1: αντδραστήρας, 2: στρόβιλος, 3: γεννήτρια, 4: συμπικνωτής, 5: αντλία.

Πυρηνικοί σταθμοί

Σχ. 3.54, Πυρηνικός σταθμός με αντιδραστήρα πεπιεσμένου νερού όπου
1: πυρηνικός αντιδραστήρας, 2: εναλλάκτης, 3: στρόβιλος, 4: γεννήτρια, 5: ψυ
γειό.